

Aastaraamat  
**2013**



TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET  
ESTONIAN TECHNICAL SURVEILLANCE AUTHORITY

# SISUKORD

EESSÕNA	3
TEGEVUSEESMÄRGID JA VÄÄRTUSED	4
Eesmärgid	4
Väärtused	4
OHUTUSE SUURENDAMINE: TEGEVUSED JA TULEMUSED	5
Ehitised ja ehitustegevus	6
Elektripaigaldised ja -tööd	7
Masinad	9
Liftid ja köisteed	9
Surveseadmed	10
Gaasiseadmed ja -paigaldised	10
Ohtlike kemikaalide käitlemine	11
Pürotehnika ja lõhkematerjalid	12
Kaevandamine	14
Raudteeohutuse järelevalve	15
USALDUSVÄÄRSUSE SUURENDAMINE: TEGEVUSED JA TULEMUSED	18
Ehitustooted	18
Hoonete energiatõhusus	19
Elektriseadmed	20
Sideseadmed	21
Sideteenused	23
Meediateenused	25
Legaalmetrooloogia	25
PIIRATUD RESSURSS: TEGEVUSED JA TULEMUSED	27
Numeratsioon	27
Sagedushaldus	29
Raudteeinfrastruktuur	34
ÜLEVAADE ORGANISATSIOONIST: STRUKTUUR, AMETNIKUD JA EELARVE	36
Ametnikud	37
Riigilõivude laekumised riigieelarvesse	37
Eelarve	38





TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET  
ESTONIAN TECHNICAL SURVEILLANCE AUTHORITY

Aastaraamat  
**2013**



## Hea lugeja

Mul on hea meel, et tunned huvi Tehnilise Järelevalve Ameti tööde vastu ning hoiad käes meie 2013. aasta tegevusülevaadet.

Möödunud aasta oli Eesti majanduskeskkonnas järjekordne kasvuaasta. Tehnilise Järelevalve Ameti töös tähendas majandusaktiivsuse tõus suurenevaid tegevusmahtusid ning vajadust olla meetodites veelgi fookuseeritum ja mõjusam. Sarnaselt varasematele perioodidele lisandus 2013. aastal Tehnilise Järelevalve Ameti pädevusse uusi vastutusvaldkondi. Aasta teisest poolest võtsime üle meediaregulaatori ülesanded, mis on sobivaks täienduseks meie senisele rollile sideteenuste järelevalves ja sagedushalduses. Samuti jõudis lõpule transpordisektori rakendusüksuse konsolideerimine, mille tulemusena koordineerib Tehnilise Järelevalve Amet edaspidi kõikide transpordivaldkondade välisabi-projekte Eestis. Möödunud aastal teostasime edukalt mitu projekti, mis kuuluvad Tehnilise Järelevalve Ameti tegevusajaloo kõige suuremate hulka nii töömahult kui ka mõjult Eesti majandusele ja ühiskonnale. 2013. aastal viisime tähtaegselt lõpule uute Stadler Flirt reisirongide esmaregistreerimise menetluse Eestis ning tänaseks on kaasaegsed rongid reisijaid vedanud juba üle poole aasta. Üle ootuste heade tulemustega lõppesid Tehnilise Järelevalve Ameti korraldatud 800 MHz (nn. digitaalse dividendi) sagedusoksjonid, mille järel käivitusid Eestis

aasta keskel kaks üleriigilist neljanda põlvkonna kiiret andmesidevõrku.

Teame juba praegu, et 2014. aasta tuleb ametile väga tegus. Nimelt jõuab otsustavasse etappi Tehnilise Järelevalve Ameti tellimisel toimuv uue Rail Baltic raudteetrassi maakonnaplaneeringute koostamine ning Konkurentsiameti valdkondlike pädevuste ülevõtmisel saab Tehnilise Järelevalve Ametist Eestis esmakordsena ühtne side- ja meediaregulaator. Nendest ja paljudest teistest tegemistest loete juba meie järgmisest aastaraamatust.

Heade soovidega  
*Raigo Uukkivi*  
Peadirektor





## Tegevuseesmärgid ja väärtused

### EESMÄRGID

Tehnilise Järelevalve Amet on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutsev asutus, mille laiemaks eesmärgiks on riigi majanduspoliitika elluviimisele kaasaaitamine läbi ohutuse suurendamise, piiratud ressursi otstarbeka kasutuse korraldamise ning toodete usaldusväärsuse tõstmise tootmiskeskondade, tööstusseadmete, raudtee ja elektroonilise side valdkonnas.

#### Tehnilise Järelevalve Ameti tegevusel on kolm põhieesmärki:

ohutuse suurendamine, teenuste ja toodete usaldusväärsuse tõstmine ning piiratud ressursi kasutamise korraldamine.

**Ohutuse suurendamisel** on eesmärkideks meie järelevalve alla kuuluvate objektide ja protsesside ohutuse tagamine ning vastava teadlikkuse suurendamine.

**Usaldusväärsuse tõstmisel** on eesmärkideks meie tegevusvaldkonnas osutatavate teenuste kättesaadavuse ja nõuetekohasuse tagamine, toodete ühilduvuse, ressursisäästlikkuse ning usaldusväärsuse tagamine ja teadlikkuse suurendamine.

**Piiratud ressursi kasutamise korraldamisel** on eesmärkideks meie reguleeritava piiratud ressursi optimaalse kasutamise ja jätkusuutlikkuse tagamine.

Eesmärkide saavutamiseks teostame järelevalvet meie tegevusvaldkondi reguleerivate õigusaktide nõuete täitmise üle, osaleme õigusaktide ja arengukavade väljatöötamisel ning tegevusvaldkondadega seotud projektide ettevalmistamisel ja elluviimisel.

### VÄÄRTUSED

Tehnilise Järelevalve Ameti visiooniks on olla kõrge mainega, efektiivselt toimiv, kompetentne ja usaldusväärne regulatsiooni ja järelevalve asutus Euroopas.

#### Tehnilise Järelevalve Ameti põhiväärtusteks on:

- Olla kompetentne ja usaldusväärne partner, kelle tegevus on läbipaistev, lahendused asjatundlikud ja erapooletud ning asjaajamine korrektne. Oluline osa meie töös on ennetustegevusel. Seadusega antud volitusi kasutame kaalutletult ja proportsionaalselt.
- Olla ühtne, selgete tegutsemispõhimõtetega mainekas riigiasutus, mis pakub arendavat ja huvitavat tööd, head töökeskkonda ja konkurentsivõimelist töötasu ning hindab ametnike pädevust ja tööd.
- Olla konstruktiivne ja avatud riigiasutus, mis töötab ühiselt seatud eesmärkide saavutamise nimel.
- Olla rahvusvahelisel areenil tasakaalukas ja uuendusmeelne, oma riigi huvide eest seisev organisatsioon, kes jagab oma teadmisi ja õpib ise.



## Ohutuse suurendamine: tegevused ja tulemused

Tegeleme ohutusalase järelevalvega elektripaigaldiste ja elektritööde, ohtlike kemikaalide käitlemise, küttegaasi seadmete ja paigaldiste, liftide ja köisteede, masinate, survevadmete, kaevandamise ja lõhketööde ning pürotehnika, ehitiste ja ehitustegevuse, sh raudtee-ehituse, ning raudteeveeremi ja raudteeliikluse üle.

**Ehitusalal** kontrollime nii ehitisele ehitamise ja hilisema kasutamise käigus esitatavate nõuete kui ka ehitusprotsessis osalejatele (omanik, ehitaja, omanikujärelevalve teostaja jne) pandud kohustuste täitmist. Samuti kontrollime majandustegevuse registri registreeringu õigsust ja nõuetekohase vastutava spetsialisti olemasolu. Kooskõlastame ka avalikku veekogusse kaldaga püsivalt ühendatud ehitisi kavandavaid detailplaneeringuid ja projekteerimistingimusi.

**Elektriohutuse** osas kontrollime elektripaigaldiste kasutamise ohutust ja nõuetekohasust, elektritöö ettevõtete ohutusnõuete järgimist ja töid juhtivate isikute pädevust. Kontrollime elektriliini kaitsevõõndites tegutsemise nõuetekohasust ning teostame järelevalvet tehnilise kontrolli teostajate ja personali sertifitseerimisega tegelevate asutuste üle.

**Ohtlike kemikaalide käitlemise järelevalvet** teostame käitlemise ohutuse, ohtlikkuse kategooria määramise, teabelehe, riskianalüüsi, ohutuse tagamise süsteemi kirjelduse ja ohutusaruande nõuetele vastavuse ning suurõnnetuse ohuga ettevõtte käitaja vastutuskindlustuse ja kemikaali arvestamise nõude täitmise üle. Lisaks väljastame ohtliku kemikaali käitlemiseks tegevuslube ohtlikule ja suurõnnetuse ohuga ettevõttele.

**Kaevanduste, karjäärade ja turbatootmisalade järelevalve** käigus kontrollime kaevandamise tehnoloogia ohutust ning kaevandamise dokumentatsiooni ja vastu-

tavate spetsialistide nõuetekohasust, lisaks jälgime maavarade töötlemis- ja rikastamisprotsesside vastavust ohutusnõuetele.

**Lõhkematerjalide ja pürotehniliste toodete** osas teostame järelevalvet valmistamise, kasutamise ja hoidmise nõuete üle, samuti viime läbi lõhkematerjali ja pürotehnilise toote käitlemise korraldaja pädevuseksameid. Lisaks väljastame lõhkematerjalisektori ja pürotehnika valdkonnas erinevaid lube tegutsemiseks, tootmiseks, hoidmiseks, vedamiseks ja lõhketööde läbiviimiseks.

**Masinaohutuse järelevalves** kontrollime masinate, sh nende ohutusseadiste nõuetekohasust. Registreerimisele kuuluvate kraanade, kaubaliftide ja tõstukite juures kontrollime vastutavate isikute ja käitajate nõuetekohasust, tehnilise kontrolli olemasolu ning paigaldamise, ümberehitamise ja remondi nõuetele vastavust. Samuti jälgime tehnilise kontrolli teostaja ja vastutavate isikute eksamineerijate vastavust kehtestatud nõuetele. Lisaks teostame järelevalvet potentsiaalselt plahvatusohtlike keskkondade määramise nõuetekohasuse ning seal kasutatavate seadmete ja kaitsesüsteemide nõuete vastavuse üle.

**Liftide ja köisteede** osas kontrollime tehnilise kontrolli teostaja tegevuse nõuetekohasust ja lifti paigaldajate, remontijate ja hooldajate ning personali sertifitseerijate tegevust.

**Küttegaasi** (maagaas, vedelgaas, biogaas, tehiskaas) kasutamise ohutuse tagamiseks kontrollime gaasipaigaldiste kasutamist, ehitamist ning gaasitööde teostamist. Samuti jälgime gaasipaigaldise vastavust ohutusnõuetele ning kontrollime müügilolevate gaasiseadmete nõuetekohasust.

**Surveseadmete** puhul kontrollime nende nõuetele vastavust, samuti paigaldamise, kasutamise, remontimise ja



ümberehitamise ning ohtliku vedeliku anuma valmistamise nõuetele vastavust ning tehnilise kontrolli teostaja ja valmistaja ettevõttele sätestatud nõuete täitmist. Jälgime ka survetorustiku kaitsevööndis tegutsemise nõuetele vastavust.

**Raudteeohutuse alal** väljastame raudtee- ettevõtjatele ohutustunnistusi, ehitus- ja kasutuslube raudteerajatistele ning kooskõlastame raudteerajatiste ehitusprojekte aluseks olevaid planeeringuid ja projekteerimistingimusi. Koostöös Maanteeameti liiklusregistri büroodega väljastame vedurijuhilubasid. Kontrollime raudteefrastruktuuri (rööbastee, side- ja turvanguseadmed, raudteeülesõidud) ehitamist, korrashoidu ja kasutamist ning tegevusi raudtee kaitsevööndis. Jälgime raudteeohutuse ning raudteeliikluse korraldamise eest vastutavate isikute pädevust ning teeme järelevalvet raudteetranspordi tuleohutusnõuete täitmise ja ohtlike kaupade veo korralduse üle.

## EHITISED JA EHITUSTEGEVUS

2013. aastal viis Tehnilise Järelevalve Amet ehitiste ja ehitamise nõuetele vastavuse kontrollimiseks läbi 72 menetlust, algatas 1 väärteomenetluse ja tegi 8 ettekirjutust. Viidi läbi 32 menetlust valdkonnas tegutsevate ettevõtjate majandustegevuse registri registreeringute andmete õigsuse kontrollimiseks ning tehti 10 ettekirjutust registreeringu andmete õigsuse taastamiseks. Korduva ettekirjutuse täitmata jätmise tõttu kustutati 6 juhul ettevõtte majandustegevuse registri registreering.

Üldine menetluste arv on võrreldes eelneva aastaga mõnevõrra kasvanud, samas ettekirjutuste arv on oluliselt vähenenud. Viimane on tingitud 2012. aastal läbiviidud vägagi erandlikust menetlusest, milles oli ligi 240 menetlusosalist, kes ühtlasi olid kõik ka ettekirjutuste adreksaatideks. Seega on ettekirjutuste arv langenud pigem tavapärasele tasemele. Jätkuvalt sai enamik järelevalvemenetlusi alguse laekunud avalduste või kaebuste alusel.

Nii nagu varasematel aastatel, oli ka 2013. aastal ehitamise puhul peamiseks probleemideks ehitamise puudulik dokumenteerimine ja ehitamine ilma töödeks vajalikus detailsuses oleva ehitusprojektita. Ehitiste kasutamisel torkab silma ka ebapiisav hooldus või sootuks väärkasutus, mis võib viia ohuolukordade tekkimiseni. Tulenevalt tavapärasest soojematest ilmadest aastalõpu kuudel rasisid Eestit oktoobri lõpus ja novembri alguses kaks tugevat tormi, mille puhul küündis tuule kiiru pu-

hanguti kuni 33 m/s. Tavalt tugev tuul põhjustas kahjustusi enam kui 30 ehitisele või rajatisele. Peamiselt said kahjustada hoonete katused, kuid ümber kukkus ka üks väiksemat tüüpi mobiilside mast ning varises ühe korterelamu otsaseina soojustussüsteem. Tehnilise Järelevalve Ametile teadaolevalt inimesed tormist tingitud ehitiste avariides kannatada ei saanud.

## Kaubandushoonete järelevalve kampaania

Seoses Maxima kaupluse varinguga 21. novembril 2013 Riias, kui õhtusel tippunnil kukkus vähemalt 500 ruutmeetri suurusel alal ootamatult alla poe katus ning hukkus 54 inimest, alustas Tehnilise Järelevalve Amet 2013. aasta lõpus kontrolli suureavaliste ühiskondlike hoonete konstruktsioonide stabiilsuse üle. Tähelepanu keskpunktis olid peamiselt kauplusehooned ja kaubanduskeskused, hoone omanikele tuletati meelde vajadust kontrollida hoone konstruktsioone, vältida ülekoormist ning organiseerida vajadusel lumetõrjet.

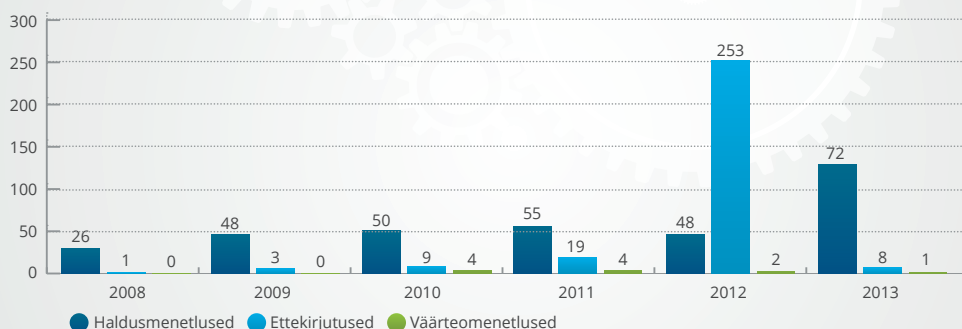
Tehnilise Järelevalve Amet kogus üle Eesti 449 kaupluse ja kaubanduskeskuse hoone andmed. Hoonete omanikelt saadi 46 hoone ekspertiisid ja 61 hoone omanikud teatasid oma kavatsusest 2014. aastal ekspertiis tellida. Ekspertiisides märgiti enamasti väiksemaid ja ebapiisavast hooldusest tulenevaid puudujääke.

Koostöös ekspertidega külastati aasta lõpus seitset hoonet Põhja- ja Lääne-Eestis, nendest viite kauplust, ühte spordihoonet ning ühte tootmishoonet. Üldine olukord oli hea ning viie hoone puhul olulisi puudujääke ei märgitud, kuid kahe hoone omanikule tehti siiski ettekirjutus. Ühel juhul kohustusega ehitise kandekonstruktsioonide seisukorda põhjalikumalt uurida ning teisel juhul nõudega viia ehitist ja selle juurdeehitamiseks ette võetud ehitustegevus vastavusse ehitusseadusest tulenevate nõuetega. Analoogete kontrollidega jätkatakse ka 2014. aasta esimeses pooles.

## Kaardistame perioodil 1960 - 1990 ehitatud paneelmajade rõdude seisukorda

Tehnilise Järelevalve Amet jätkas seoses 2012. aasta ühe korterelamu rõdu eenduva raudbetoonist piirdepaneeli varinguga alguse saanud uuringut. Uuringu I etapi raames kaardistati üle Eesti ligikaudu 840 korterelamut, millel esinevad eenduvad raudbetoonist rõdupiirded. Tegemist on tüüplahendustega, mida kasutati aastatel

Ehitamise ja ehitiste nõuetele vastavuse järelevalve perioodil 2008 - 2013



1960 – 1990 püstitatud korterelamute ehitamisel. Kaardistatud enim ohtlike lahendustega rõdupiirded said ka uuringu teise etapi lähtematerjaliks. Rõdude (sh lodžade) enduvate esipiirdepaneelide uuringu II etapi eesmärgiks oli saada ülevaade taoliste rõdupiirete ning nende kinnituskonstruktsioonide seisukorrast ja leida mooduseid olukorra parandamiseks. Uuringu II etapis vaadeldigi täpsemalt rõdupiirete tüüpidelt ohtlikumaid piirdeid. Kokku külastati 26 erinevat korterelamut, mille käigus vaadeldi 233 rõdupiiret. Tüüpilisemate probleemidena, mis on rõdupiirete seisukorda märgatavalt halvendanud, tuvastati eelkõige ebasobivate ja mitte projektikohaste ehitusmaterjalide kasutamine rõdude ehitamisel, ebakvaliteetne ehitustegevus ning hilisem puudulik hooldus. Tehnilise Järelevalve Amet jõudis uuringu lõppjäreldestes veendumusele, et käesolevaks ajaks on rõdupiirete seisukord halvenenud märgatavalt ning taoliste rõdupiiretega korterelamu omanikud peaksid pöörama tähelepanu rõdupiirete seisukorra kontrollimisele ja parandamisele ning vajadusel kaasama selleks erialaspetsialiste.

## Büroo- ja tööstushoone lisakorruste ehitamine oli ohtlik

Aasta lõpus teavitas Tööinspeksioon Tehnilise Järelevalve Ametit ühest Tallinnas paikneva hoone pealeehitusest ja hoone seintes olevatest ulatuslikest pragudest ning hoone samaaegsest kasutamisest tootmistegevuseks. Kohapeal oludega tutvumisel selgus, et olemasolevale 4-korruselisele hoonele ehitatakse peale kahte lisakorrust ning hoone on samaaegselt kasutuses ca 30 inimese poolt. Hoone silikaattellistest seintes olid ulatuslikud praod, puudus ehitusprojekti konstruktiivosa, mille järgi juurdeehitustöid teha, olemas olnud ehitusprojekti koostamisel ei olnud hinnatud laiendatava hoone konstruktsioonide seisukorda ja kandevõimet seoses kavandatava juurdeehitusega ning juba teostatud ehitustöid ei olnud nõuetekohaselt dokumenteeritud ega olnud selge ka nende teostaja pädevus.

Arvestades olukorra keerukust kaasas Tehnilise Järelevalve Amet hoone konstruktsioonide kandevõimele pädeva hinnangu saamiseks eksperte. Viimaste järelduseks oli, et seni kuni ei ole tehtud ajutisi tugesid või tarvitusele võetud muid meetmeid välisseina tugevdamiseks, on ruumide kasutamine ohutuse seisukohalt seotud suure riskiga ning ehitustegevust ei või enne jätkata, kui kandvad silikaattellistest müüritised on tugevdatud. Sellest tulenevalt pani Tehnilise Järelevalve Amet hoone omanikule kohustuse tõkestada inimeste viibimine hoones, informeerida üürikke hoone ohuolukorrast ja peatada ehitustööd, millega kaasneks ülekoormatud seinte täiendav koormamine. Kui hilisemal müürikivide ja mürdi survetugevuse katsetamisel selgus, et vaatlusaluste seinte seisund ei ole nii kriitiline kui algselt arvatud, loobus amet hoone kasutamise piirangust. Siiski seati ehitustegevuse jätkamise eelduseks kandekonstruktsioonide täiendav tugevdamine ning korrektse ehitusprojekti konstruktiivosa koostamine. Menetlus jätkub 2014. aastal.

## Neljakorruselist korterelamut ehitati ilma ehitusloata

Riigikontroll avalikustas 2011. aastal auditi „Ehitustegevus kiire elanike arvu kasvuga omavalitsustes“, kus tuvastati Tallinna ja Tartu ümbruse valdades üle 40 uusehitise, mis olid püstitatud ehitusloata. 2013. aastal viidi läbi järeldaudit, milles analüüsiti kohalike omavalitsuste tegevust tuvastatud ebaseaduslike ehitiste tagantjärele „seadustamisel“ või likvideerimisel. Ülenurme vallas tuvastati algse auditi käigus ebaseaduslikult püstitatud korterelamu, mille ehitustööd jätkusid ka 2013. aastal, kuid millel jätkuvalt puudus ehitusloa.

Tehnilise Järelevalve Amet algatas peale Riigikontrolli poolt vastava teabe edastamist järelevalvemenetluse. Menetluse käigus ilmnes, et kohalik omavalitsus oli hoonet ehitamiseks lõpuks siiski ehitusloa väljastanud, selleks hetkeks olid hoone konstruktsioonid valmis ning toimusid viimistlustööd. Paraku puudusid kohustuslikud hoone ehitamist kirjeldavad dokumendid ning lisaks oli ehitusprojekt, mille järgi ehitise peab olema ehitatud, puudulik. Seetõttu ei olnud ilma põhjalikumate uuringuteta võimalik tuvastada, kas püstitatud ehitise vastab ehitusseadusest tulenevatele ohutusnõuetele või mitte. Nõuetele vastavuse hindamiseks kohustas Tehnilise Järelevalve Amet hoone omanikku tellima ehitise ekspertiisi, mis eelkõige hindaks hoone ohutust. Ekspertiis tunnistas hoone kandevõime piisavaks ning kasutamise ohtuks.

## ELEKTRIPAIGALDISED JA –TÖÖD

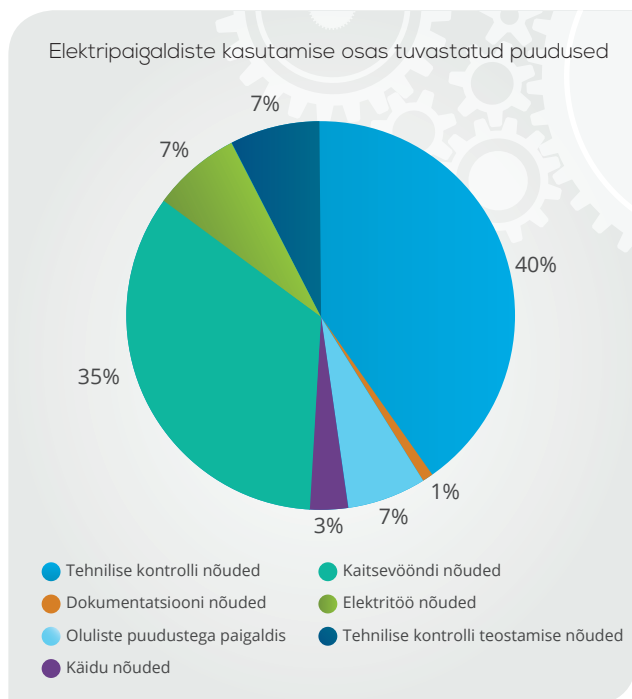
2013. aastal viidi läbi 205 menetlust, mille käigus tehti 58 ettekirjutust. Menetlustest 9 olid seotud tehnilise kontrolli teostajatega, 9 elektritöödega, 3 käidutegevusega, 1 personali sertifitseerimisega, 135 elektripaigaldiste kasutamisega, 69 kaitsevööndi nõuete rikkumisega ja 7 õnnetuste uurimisega. Väärteomenetlusi algatati 66 korral.

Elektripaigaldise kasutamisega seotud menetlusi oli 135 (754 elektripaigaldise kohta), ettekirjutusi tehti 49.

Menetluste käigus kontrolliti:

- 22 tanklaketi 347 paigaldist, tehti 3 ettekirjutust;
- 22 tööstusettevõtte 24 paigaldist, tehti 9 ettekirjutust;
- 19 kohaliku omavalitsuse 90 lasteasutuse elektripaigaldist, tehti 15 ettekirjutust;
- 15 raviasutuse 19 paigaldist, tehti 9 ettekirjutust;
- 13 kultuuri- ja spordihoone paigaldist, tehti 4 ettekirjutust;
- 10 võrgupaigaldist, tehti 1 ettekirjutust;
- 8 kaubandus- ja toitlustusettevõtte 75 paigaldist, tehti 1 ettekirjutust;
- 6 elamu paigaldist, tehti 2 ettekirjutust;
- 5 kaevanduse ja karjääri 39 paigaldist;
- 5 suurõnnetusohuga ettevõtte ohtlikku paigaldist;
- 4 veetööstusettevõtte 116 paigaldist, tehti 2 ettekirjutust;
- 4 ajutist elektripaigaldist (ajutiste meelelahutusasutuste paigaldised), tehti 2 ettekirjutust;
- 3 kirikuhoone paigaldist;
- 2 majutusasutuse paigaldist, tehti 2 ettekirjutust;
- 1 büroohoone paigaldist, tehti 1 ettekirjutust.





Peamisteks puudusteks olid tehnilise kontrolli puudumine või aegumine, käidukorralduse puudujäägid (puudus käidukorraldaja või käidukava) ning puudused elektripaigaldise dokumentatsioonis.

2013. aastal jätkas Tehnilise Järelevalve Amet raviasutuste elektripaigaldiste nõuetekohasuse kontrollimist. Kokku kontrolliti 134 raviasutuse paigaldist, millest korras ja nõuetekohasuse tunnistusega olid 82 elektripaigaldist (64%). Puudusi esines nii suuremates kui ka väiksemates raviasutustes. Suurematest haiglastest olid paremas korras Tartu Ülikooli Kliinikumi paigaldised. Maakonniti oli olukord parem Järvamaa, Pärnumaa ja Tartumaa raviasutustes, kehvem aga Lõuna-Eestis ja Ida-Virumaal. Peamisteks puudusteks olid tehniliste kontrollide tege-mata jätmise, puudused dokumentatsioonis (puuduvad elektrotehnilised mõõtmistulemused, puudused käidukavades, puuduvad asjakohased skeemid ja joonised)

ning vananenud ja tänapäeva nõuetele mittesobiva elektrisüsteemi (juhtmestik ja kaitseaparatuur) olemasolu.

2013. aastal viis Tehnilise Järelevalve Amet läbi tavakasutajate poolt kasutatavate plahvatusohuga elektripaigaldiste (tanklate) kontrolli. Kontrolliti kõiki tanklakette ja suuremaid tanklaide. Esialgsete kontrolli tulemuste põhjal oli korras ja nõuetekohasuse tunnistusega 70% kontrollitud paigaldistest.

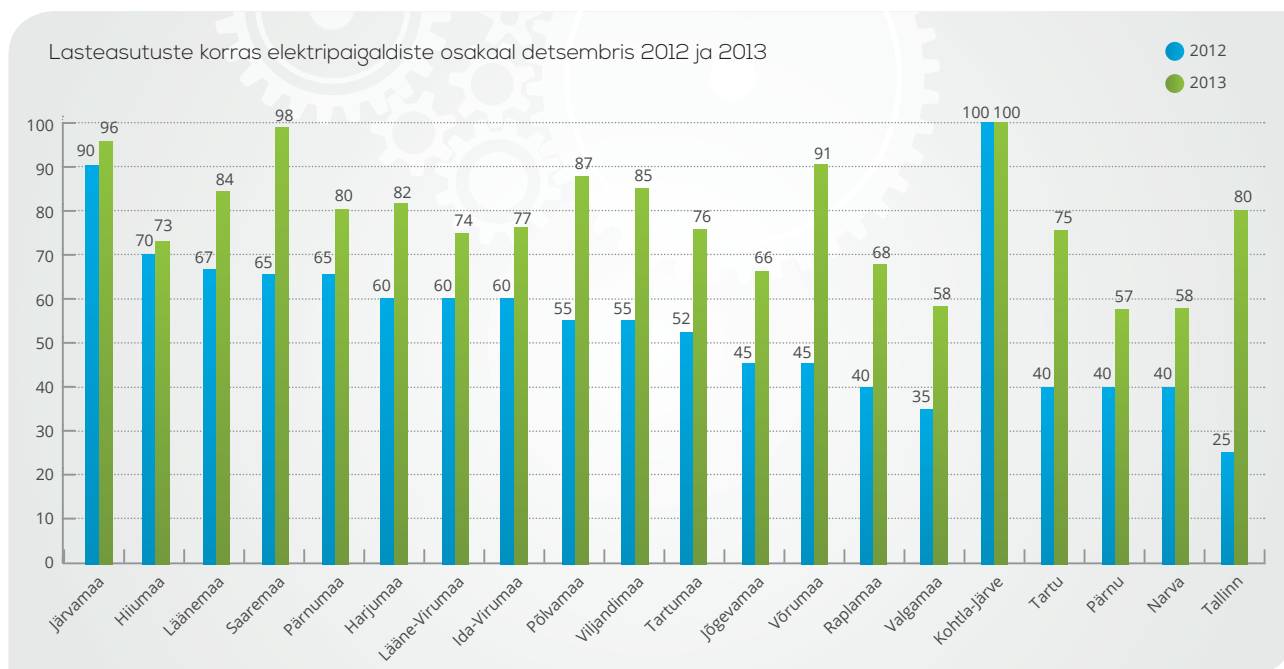
Elektritöö nõuetele vastavuse järelevalve käigus viidi läbi 22 menetlust, mille tulemusel tehti 9 ettekirjutust. Peamisteks puudusteks olid ettevõtte poolt majandustegevuse registrisse kantud andmete ebaõigsus ning tehnilise kontrolli teostaja poolt kontrollimise käigus tehtud eksimused.

## Lasteasutuste elektripaigaldiste olukord on paranenud

2012. aastal alustas Tehnilise Järelevalve Amet järelevalvet munitsipaallasteasutuste (lasteaiad, üldhariduskoolid, huvikoolid) elektripaigaldiste nõuetekohasuse kontrollimiseks üle Eesti. Esialgse kontrolli tulemusel olid elektripaigaldised korras 46% asutustest, korrastamisega tegeles 16% asutustest, nõuded olid täitmata 14% asutustest ning andmed puudusid 24% asutuste elektripaigaldiste kohta.

2012. aasta detsembris tehtud vahetõrjendi andmete põhjal olid elektripaigaldised täiesti korras 600 asutuses (55%), osaliselt oli tehniline kontroll teostatud 300 asutuses (25%) ja tehniline kontroll oli teostamata 200 asutuses (20%). Tehnilise Järelevalve Amet tegi kohalikele omavalitsustele 100 ettekirjutust elektripaigaldiste korrastamiseks ja tehnilise kontrolli teostamiseks.

2013. aasta detsembris oli ametil andmed 1133 lasteasutuse kohta, 80% neist olid elektripaigaldised korras ja omasid nõuetekohasuse tunnistust. Tehniline kontroll oli veel lõpetamata 12% lasteasutuste elektripaigaldis-



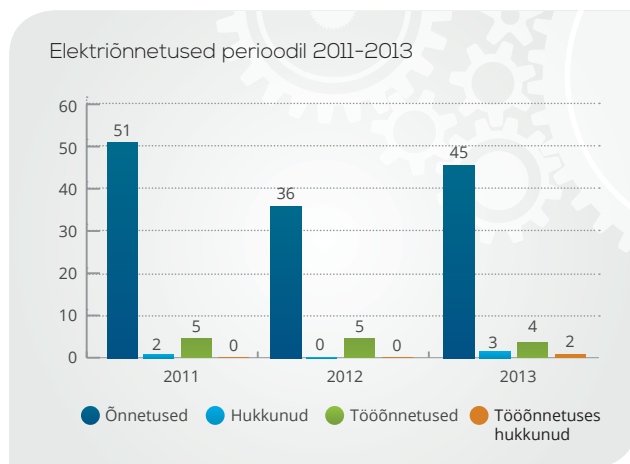
tes ning tehniline kontroll oli tegemata 8% lasteasutuste elektripaigaldistes.

Korras lasteasutuste osakaal tõusis 2013. aastal kõikides maakondades ja suuremates linnades. Hea olukord oli Järvamaal, Saaremaal ja Võrumaal, kus korras elektripaigaldiste osakaal oli üle 90%. Kehvem oli olukord Valgamaal, Raplamaal ja Jõgevamaal ning suuremate linnadest Pärnus ja Narvas, kus korras elektripaigaldiste osakaal oli 60%.

Tuntavalt paranes olukord Tallinnas (korras lasteasutuste osakaal tõusis 25%-lt 80%-ni) ja Võrumaal (45%-lt 91%-ni), oluliselt paranes olukord ka Viljandimaal (55%-lt 85%-ni), Põlvamaal (55%-lt 87%-ni) ja Saaremaal (65%-lt 98%-ni).

## Õnnetused elektriga

2013. aastal toimus 45 elektriga seotud õnnetusjuhtumit, milles hukkus 3 inimest, tõsisemalt sai kannatada 10 inimest ja kergemalt kannatada 33 inimest.



Võrreldes 2012. aastaga suurenes nii registreeritud elektriõnnetuste kui ka hukkunute arv. Samuti toimus üle mitme aasta hukkunutega lõppenud tööõnnetusi, viimati toimus selline tööõnnetus 2010. aastal. Tööõnnetuste arv on viimaste aastate jooksul jäänud enam-vähem ühele tasemele- 4-5 tööõnnetust aastas. Olmeoludes toimunud õnnetuste arv on aga võrreldes möödunud aastaga suurenenud, olles siiski väiksem kui 2011. aastal. Olmeoludes toimunud õnnetused kodus tehtud remonttööde käigus ja katkiste elektrijuhtmete või -seadmete kasutamisel. Tööõnnetuste peamiseks põhjuseks oli elektriõnnetuste eiramine, samuti valede töövahendite kasutamine ja isikukaitsevahendite mittekasutamine töö teostamisel.

Piirkonniti toimus õnnetusi endiselt kõige rohkem Põhja-Eestis. 2013. aastal toimus üle poolte õnnetustest just Tallinnas, Harjumaal ja Ida-Virumaal (2012. aastal 50 %). Teiseks enim õnnetusi olnud regiooniks oli Lõuna-Eesti, kus toimus 26% õnnetustest (2012. aastal 36 %). Kesk- ja Lääne-Eestis toimus õnnetusi vähem.

Elektriõnnetuste tagajärjel kannatanute vanuselises jaotuses on kolmandat aastat järjest näha kolme suuremat vanuselist gruppi. 2011. aastal olid suuremateks gruppideks 20-29 aastased (31% kannatanutest), väikelapsed

ja 30-49 aastased (22% kannatanutest). 2012 aastal olid suuremateks gruppideks väikelapsed (28% kannatanutest), 30-49 aastased (27% kannatanutest) ning 20-29 aastased (21% kannatanutest). 2013. aastal kerkis suurimaks vanusegrupiks 30-49 aastased (29%), järgnesid väikelapsed (21%) ja 20-29 aastased (19%).

2013. aastal toimus enim elektriõnnetusi juunis (11), augustis (6) ning juulis ja aprillis (5). See on sarnane eelnevatel aastatel toimunule, mil enim õnnetusi toimub just suvekuudel.

Teateid elektrist põhjustatud õnnetuste kohta saab Tehnilise Järelevalve Amet Häirekeskustelt, elektripaigaldiste omanikelt või kasutajatelt ning elektritöö ettevõtjalt.

Lisaks elektriõnnetustele edastab Häirekeskus infot toimunud elektriavariidest. 2013. aastal oli 193 vastavat teadet (2012. aastal 234). Saabunud teadete arv on viimastel aastatel pidevalt vähenenud. Enamik avariiteadetest olid seotud õhuliinidega- peamiselt õhuliinidele kukkunud puude ning mahakukkunud elektriliinide või postidega. Samuti saabus teateid jaotuskeskustes ja alajaamades toimunud põlengutest.

## MASINAD

2013. aastal teostati masinate valdkonnas 113 järelevalvemenetlust ning tehti 1 ettekirjutus. Kontrolliti 305 masinat ning 35 tehnilisele kontrollile kuuluvat paigaldist. Turujärelevalve käigus kõrvaldati müügil 3 ohtliku konstruktsiooniga masinat. Tuvastatud puudused kõrvaldati ettevõtete poolt mõistliku aja jooksul ning ettekirjutuste tegemise vajadust ühelgi juhul ei tekkinud.

Peamisteks tehnilisteks probleemideks olid masina ohtlik ergonomika, ohtlik konstruktsioon (liikuvad masinaosad olid kaitsekatega varustamata) ning masinate väärkasutuse võimalus (puudus teave jääkriskide kohta või need olid kasutajale arusaamatus keeles).

Plahvatusohtlikus keskkonnas kasutatavate seadmete nõuetele vastavuse osas viidi läbi 6 menetlust, mille käigus kontrolliti 16 ATEX seadme nõuetele vastavust. Kõik kontrollitud ATEX seadmed olid nõuetekohased.

Atraktsioonide suhtes viidi läbi 7 menetlust, mille käigus tehti üks ettekirjutus. Seoses atraktsioonidega viidi läbi 2 väärteomenetlust, mis lõppesid rahaliste karistuste määramisega.

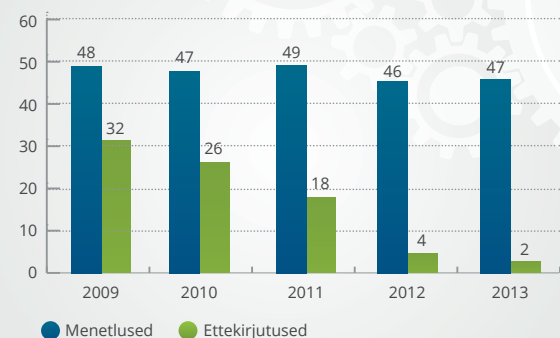
## LIFTID JA KÖISTEED

2013. aasta jooksul alustati 47 järelevalvemenetlust ning tehti 2 ettekirjust. Lisaks alustati üks väärteomenetlus füüsilise isiku suhtes nõuetele mittevastavate suusatukite kasutamise osas. Menetluste arv jäi samale tasemele eelneva perioodiga.

Aasta jooksul kontrolliti 127 lifti ja 3 köistee kasutamist ning nende nõuetele vastavust. Lisaks kontrolliti ühe tõsteseadmetööde tegija ja tehnilise kontrolli teostaja tegevuse vastavust kehtestatud nõuetele.

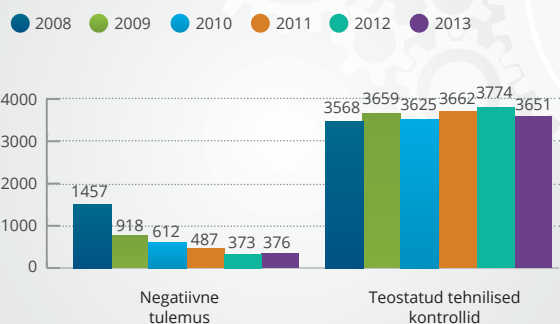


Liftivaldkonna järelevalve perioodil 2009-2013



Tehnilise kontrolli teostaja (Inspecta Estonia OÜ) poolt tehti 3651 tehnilist kontrolli, millest positiivse tulemusega oli 3275. Alates 2008. aastast on positiivsete tehniliste kontrollide arv pidevalt suurenenud.

Liftidele tehtud tehniliste kontrollide tulemused perioodil 2008-2013



Aasta jooksul toimus liftidega 1 tõsise tagajärjedega õnnetus ja 1 vahejuhtum ning kõisteedega 1 õnnetus.

Liftiõnnetus juhtus 1972. aastal paigaldatud kaubaliftiga, kus lifti tehnilise rikke tõttu oli võimalik šahti uksi avada ilma, et kabiin oleks ees. Tehnilise rikke tõttu kukkus lifti kasutaja IV korrusel II korrusel asunud lifti kabiini peale ning sai raskeid kehalisi vigastusi.

Vahejuhtumi näol oli tegemist lifti kabiinis oleva ripplae kukkumisega sõitjatele pähe, mille tagajärjel tõsiseid kehalisi vigastusi ei saadud.

Aasta alguses juhtus paigaldatava suusatõstuki (kõistee) kasutamisega õnnetus. Antud juhtumil eiras paigaldaja tõstuki tootja antud juhiseid. Nõuetele mittevastava suusatõstuki kasutamisel jäi üks paigaldajatest tõstuki trossi ja tagasipöörde ratta vahele ning sai tõsiseid kehavigastusi.

## SURVESEADMED

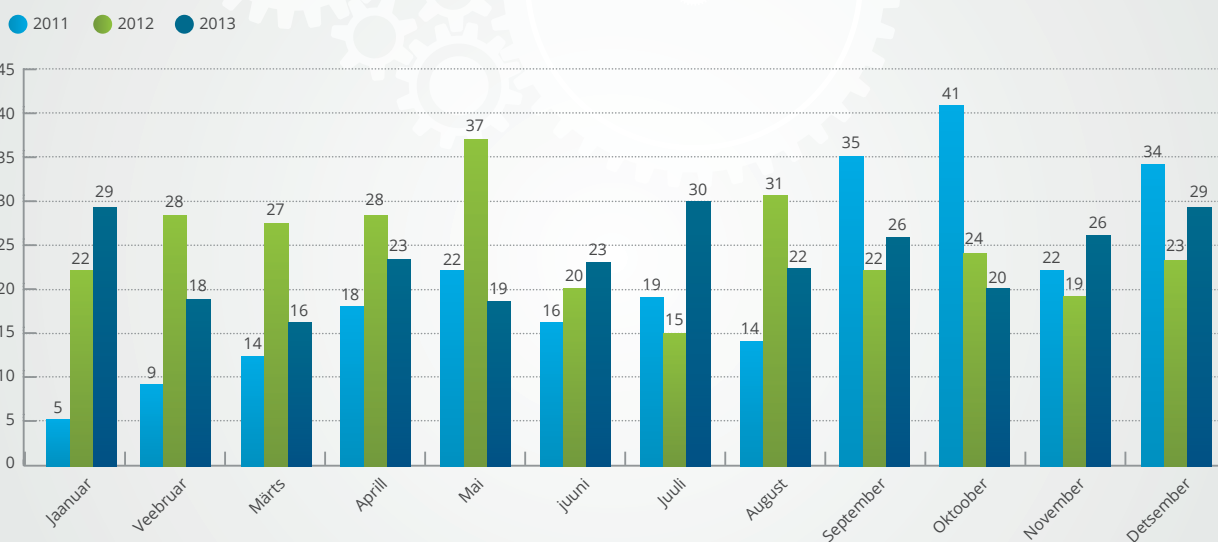
2013. aasta surveeadmete turu- ja kasutamisejärelvalve peamiseks kontrollobjektideks olid registreerimisele kuuluvad surveanumad, sealhulgas ohtlike vedelike anumad. Menetluste käigus kontrolliti registreerimisele kuuluvaid surveanumaid ja katelseadmeid ning teostati nende kasutamise ja tegevuse üle järelevalvet vastavalt registris olevatele andmetele. 2013. aastal viidi läbi 41 menetlust, mille käigus kontrolliti 138 registreerimisele kuuluvat surveeadet. Kontrollitud paigaldistest ligi 80 % oli tegu seadmetega, mis olid kas ajutiselt konserveeritud või kasutuselt kõrvaldatud ning demonteeritud. 2013. aastal ei olnud ühtegi ettekirjutust seoses registreerimisele kuuluvate surveeadmete kohustusliku tehnilise kontrolli teostamisest kõrvalise hoidmisega, samuti ei alustatud ühtegi väärtemenetlust.

2013. aasta juunis toimus Tallinnas, Kopli 103 atsetüleeni täitejaamas plahvatus, mille tagajärjel hukkus inimene. Tehnilise Järelevalve Amet teostas haldusmenetluse käigus õnnetusjuhtumi analüüsi. Analüüsi käigus tuvastati atsetüleeni täitejaamas puudused balloonide hoiustamise ning eriotstarbelise hoone konstruktsiooni osas.

## GAASISEADMED JA -PAIGALDISED

2013. aastal viidi gaasiseadmete valdkonnas läbi 16 turujärelevalvemenetlust. Kontrolliti 28 küttegaasi ohutuse seaduse reguleerimisalasse kuuluvat gaasiseadet. Kuna tuvastatud puudused kõrvaldati ettevõtete poolt mõistliku aja jooksul, siis ettekirjutuste tegemise vajadust ühelgi juhul ei tekkinud.

Gaasiga seotud ohuteated perioodil 2011-2013

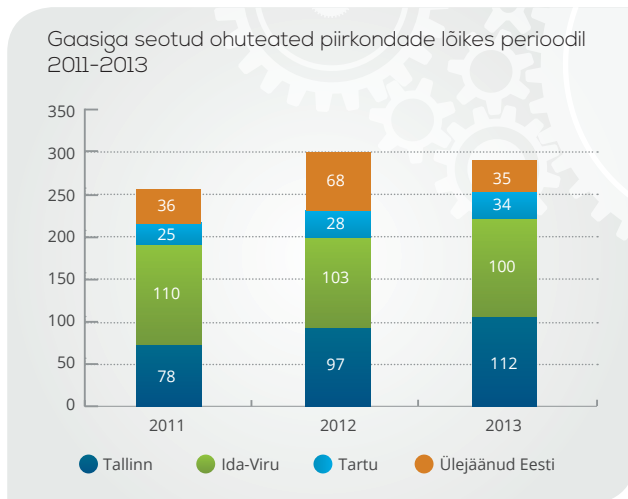


Turujärelevalve käigus kõrvaldati müügil 19 nõuetele mittevastavat gaasiseadet. Põhiliseks tuvastatud puuduseks oli puuduv info gaasiseadme kasutuspiirangute ja oluliste jääkriskide kohta. Probleemiks oli ka eestikeelse te kasutusjuhendite puudumine.

Kampaania korras kontrolliti 14 otse vedelgaasiballooni le kinnitatava soojuskiirguri mudeli nõuetele vastavust. Tuvastati, et puudustega kiirgureid oli 12.

Koostöös Päästeametiga registreeriti 281 küttegaasiga seotud juhtumit, mis on 5,3 % vähem võrreldes 2012. aastaga (296 juhtumit). Väljakutsetest 64% oli tegemist tsentraalgaasiga, 18% oli seotud vedelgaasiballoonidega ning 18% oli tegu mõne muu põhjusega. Enim väljakutseid oli Tallinnas ja Ida-Virumaal.

Päästeameti teadete põhjal alustati 86 järelevalvemenetlust, keskendudes kortermajadele, kus tsentraalgaasi leket/lõhna tuvastati hoone ühiskasutatavas ruumis (trepikojas).



## OHTLIKE KEMIKAALIDE KÄITLEMINE

Tehnilise Järelevalve Amet teeb järelevalvet kemikaali arvestuse pidamise, tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvate nõuete ja vastutuskindlustuse nõuete üle ning on ohtlike kemikaalide käitlemise valdkonnas juhtiv järelevalveasutus.

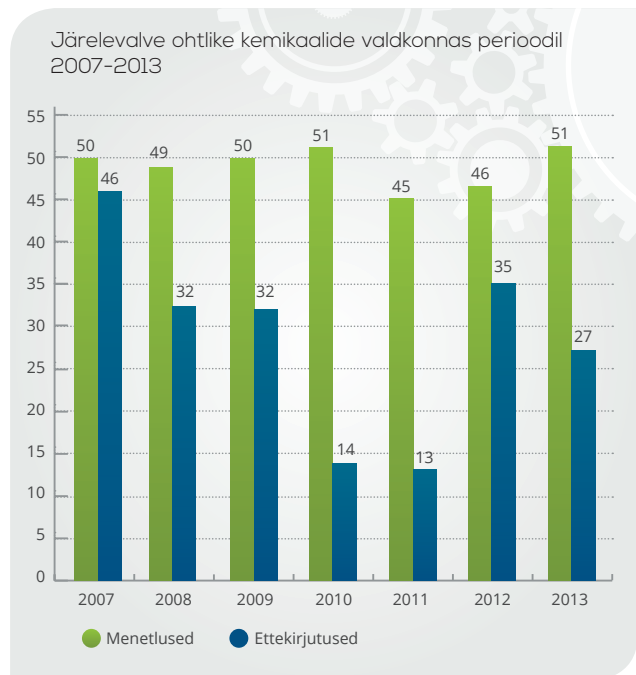
Tehnilise Järelevalve Ameti andmekogus oli 2013. aasta lõpu seisuga 35 A-kategooria suurõnnetusohuga ettevõtet, 28 B-kategooria suurõnnetusohuga ettevõtet ning 132 ohtlikku ettevõtet.

2013. aasta järelevalve planeerimisel keskenduti ohtlikele ettevõtetele ja sellistele, mille ohtlikkuse kategooria vajas täpsustamist seoses Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 08.06.2011 määruse nr 40-ga kehtestatud ohtlikkuse alamäärade muutmiseks. Samuti vaadati üle ettevõtted, kelle dokumentatsioon vajas ajakohastamist. Alates 2015. aasta 1. jaanuarist peab kõigil ohtlikel ettevõtetel olema tegevusluba.

Aasta jooksul alustati 51 järelevalvemenetlust. Kontrollitud ettevõtetest oli 12 A-kategooria ja 4 B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtet ning 35 ohtlikku ettevõtet. Kontrollitud ettevõtetest 6 osutusid mitteohtlikeks.

Esmakordselt kontrolliti 9 ettevõtet. Menetluste käigus tehti 27 ettekirjust ja koostati 24 järelevalveakti.

Väljastati 10 tegevusluba ja tunnistati kehtetuks ühele ettevõttele väljastatud tegevusluba, kuna nimetatud ettevõtte lõpetas tegevuse.

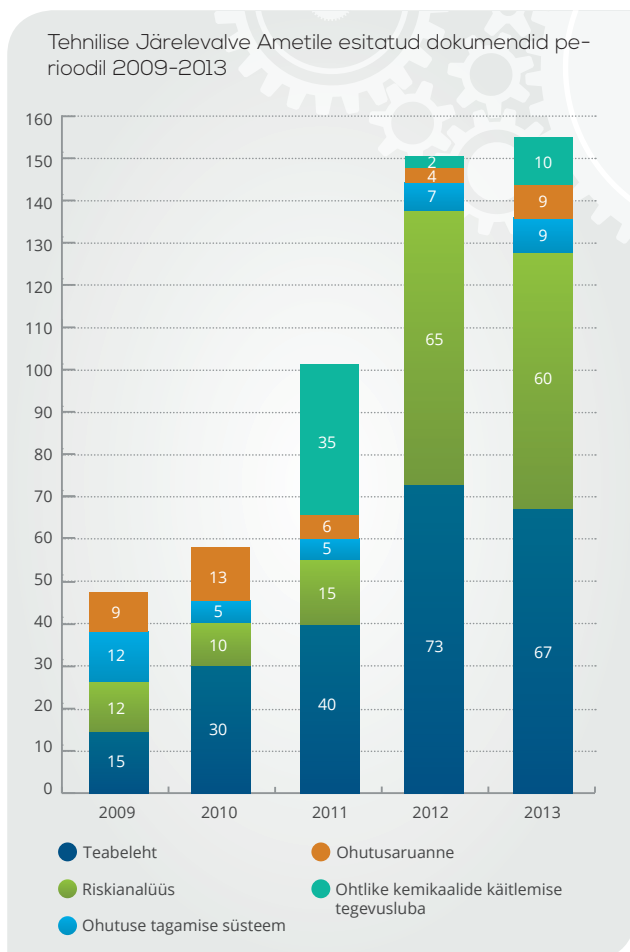


Aasta jooksul esitasid kemikaaliseadusega nõutud dokumente 105 ettevõtet. Kooskõlastati 67 teabelehte, 60 riskianalüüsi, 9 ohutuse tagamise süsteemi kirjeldust ja 9 ohutusaruannet. Kontrolliti 69 ettevõtte ohtlikkuse kategooria arvutust.

Esineb ikka veel juhuseid, kus ettevõtte esindajad ei osale aktiivselt kooskõlastamisele saadetud dokumentide koostamisel, vaid allkirjastavad tellitud dokumendid ilma, et oleks nendega tutvunud. Nii sattub kooskõlastamiseks dokumente, mis ei kirjelda ettevõtet õigesti ja sisaldavad lausa valesid andmeid.

Kohati jätab soovida riskianalüüside teostajate kvalifikatsioon, analüüsi asemel esitatakse pikki kirjeldusi ja õppematerjale. Ohualade arvutamisel ei kasutata VV määruse lisas esitatud parameetreid. Ohualad määratakse nn „konservatiivsel“ lähenemisel USA maanteeõnnetuste käsiraamatu järgi või siis nn. „eksperthinnangu“ alusel valikut põhjendamata. Leidmata jäävad õnnetuse võimalikud tekkepõhjused ja õnnetust vallandavad tegurid just selles konkreetses ettevõttes.

Ohutuse tagamise süsteemi kirjeldused aga annavad üsna tõese pildi ettevõttes toimuvast, järjest vähem on sellistes kirjeldustes visiooni, pigem esineb olukordi, kus kohapeal kontrollimisel selgub, et ettevõttes on töötav ohutuse tagamise süsteem olemas, aga seda pole osatud korrektselt kirja panna.



2013. aastal koostati esmakordselt ohtlike kemikaalide käitlemise valdkonna nn ohuproгноos. Palju oli küsimusi seoses ammooniumnitraadi käitlemise, terminalide laiendusega kaasnevate ohtude jne kohta. Lisaks esitati omapoolsed seletused Euroopa Komisjonile seoses põlevkiviõli arvamisega alternatiivkütuste hulka.

2013. aasta lõpus valmis infovoldik ohtlikule ettevõttele, kus selgitatakse ohtlikkuse kategooria arvutamist, kemikaaliseadusega nõutud dokumentide (teabeleht, riskianalüüs, hädaolukorra lahendamise plaan) sisu ja seda, kellele tuleb dokumendid esitada ning kuidas taotleda tegevusluba.

Moodustati töögrupp Seveso III direktiivi ülevõtmise ettevalmistamiseks, kuhu kuuluvad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Siseministeeriumi, Tehnilise Järelevalve Ameti ja Päästeameti esindajad. Aasta esimesel poolel kaardistati Seveso III direktiivi rakendamiseks vajalikud muudatused seadusandluses.

Osaleti lõhkematerjalide lähteaineid puudutava eelnõu sisu arutaval koosolekul. Eelnõuga muudetakse kemikaaliseaduse vastavaid sätteid, töö eelnõuga jätkub 2014. aastal.

2013. aasta oktoobris toimus Seveso direktiivi rakendamise seotud pädevate asutuste ekspertgrupi töökoosolek ja seminar Vilniuses. 13. augustil 2012 jõustunud ja 1. juuniks 2015 ülevõetava Seveso III direktiiviga kaasnev peamine muudatus puudutab kemikaalide uuest klassifikatsioonist (CLP) tulenevalt ettevõtete künniskoguseid. Muus osas on muudatused väikesed: täpsustatakse

avalikkuse teavitamist ja kaasamist planeeringute ja väliste hädaolukorra lahendamise plaanide koostamisse, aruandluse intervalliks saab 3 aasta asemel 4 (esimese aruande tähtaeg 30.09.2019) jms. Seveso III direktiivis toodud kemikaalide klassifikatsioon põhineb CLP määrusel (1272/2008). Määruse järgi tuleb kemikaali tootjal kasutada kemikaali klassifitseerimisel harmoniseeritud klassifikatsiooni. Kui harmoniseeritud klassifikatsiooni ei eksisteeri, tuleb tootjal kemikaal ise klassifitseerida („self-classification“). Kuna ise-klassifitseerimine võib kemikaalil, sõltuvalt tootjast, mingil määral erineda, võib tekkida probleeme Seveso III direktiivi ühesuguse rakendamise kõigis liikmesriikides. Seminaril käsitleti probleeme ja võimalikke lahendusi.

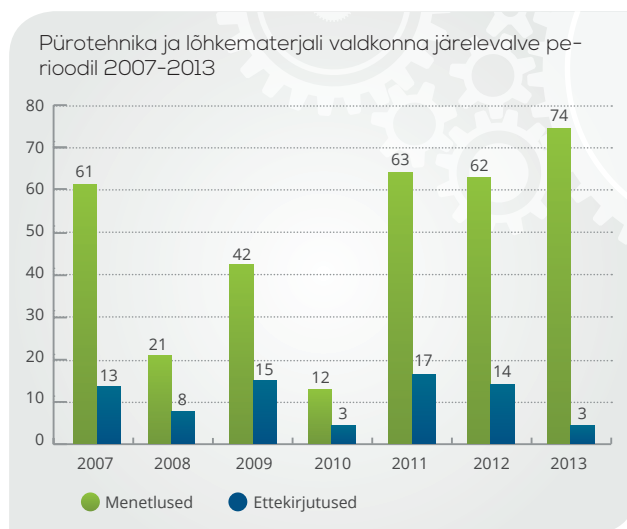
2013. aastal toimus pidev koostöö Päästeametiga ettevõtete dokumentide läbivaatamisel. Virumaal käidi ettevõtetes koos Ida Päästkeskuse esindajatega. On toimunud mitu kohtumist Päästeameti esindajatega, mille käigus ühtlustati tööplaan, lepiti kokku ja pandi paika põhiseisukohad järelevalve korraldamisel, arutati põlevkiviõli klassifikatsioonist tulenevaid probleeme, kemikaaliseaduse ja alamaktide muudatusi SEVESO III direktiivist lähtuvalt jne.

Koos Päästeametiga osaleti nõuandjana Muuga sadama riskianalüüsi teostamise protsessis. Toimus 5 töökohtumist, mille käigus töö teostaja E-Konsult OÜ esindajad tutvustasid riskianalüüsi erinevaid etappe. Aasta lõpuks olid kaardistatud erinevate ettevõtete tegevused, riskid ja ohualad. Seoses ettevõtete poolt uute riskianalüüside teostamisega kerkis üles vajadus kaasata ka nimetatud dokumendid, et vältida vananenud andmete kasutamist.

## PÜROTEHNIKA JA LÕHKEMATERJALID

2013. aasta jooksul alustati 74 järelevalvemenetlust, neist 18 olid seotud lõhketöödega, 9 lõhkematerjalide hoidmise, väljaspool ladu hoidmise ja tehase kontrolliga, 3 deklareeritud koguste lugemisega ja 44 menetlust pürotehniliste toodete müügikohtade kontrolliga.

Menetluste käigus koostati 3 ettekirjust ning alustati üks väärtemenetlus.



2013. aastal kontrolliti 18 objekti põhisk lõhketööde kohta. Objektidel kontrolliti lõhketööde läbiviimist, lõh-



ketööde läbiviimiseks vajalike dokumentide olemasolu, sertifitseeritud personali olemasolu, lõhkematerjalide märgistust, projekti nõuete kinnipidamist ning üldiseid ohutustehnilisi nõudeid, mille tulemusena vormistati 17 akti ja 1 väärteomenetlus.

2013. aastal viidi läbi 44 pürotehniliste toodete turujärelevalvemenetlust, neist 36 detsembris, mille käigus koostati 9 ettekirjutust. Peamised rikkumised: müüjatel puudus vastav väljaõpe, toodetel oli peal vale või puudulik info, toode puudus kasutuslubade registrist või sellel ei olnud CE-märgistust.

Kevadel viidi läbi järelevalve ühes lõhkematerjalilaos, mille käigus kontrolliti hoitavate pürotehniliste toodete koguseid. Järelevalve tulemusena selgus, et käitamisluga lubatud koguseid ei ületatud, küll aga avastati paar sellist toodet, mida ei olnud pürotehniliste toodete kasutuslubade registris ning mis ei kandnud ka CE-märgistust. Ühe toote võõrandamine keelati ning teise toote varud ettevõtja hävitas.

Suvel kontrolliti koostöös Maksu- ja Tolliametiga Hiinast sisse toodud 4. kategooria pürotehnika märgistust vastavalt direktiivis sätestatud nõuetele. Järelevalve tulemusena selgus, et kõik sisse toodud 4. kategooria pürotehnilised tooted olid märgistamata. Maksu- ja Tolliamet fikseeris ja märgistas kõik nõuetele mittevastavad 4. kategooria tooted ning keelas toodete vaba ringluse. Ettevõtte kasutab nõuetele mittevastavaid 4. kategooria tooteid arendus- ja katsetustöödeks.

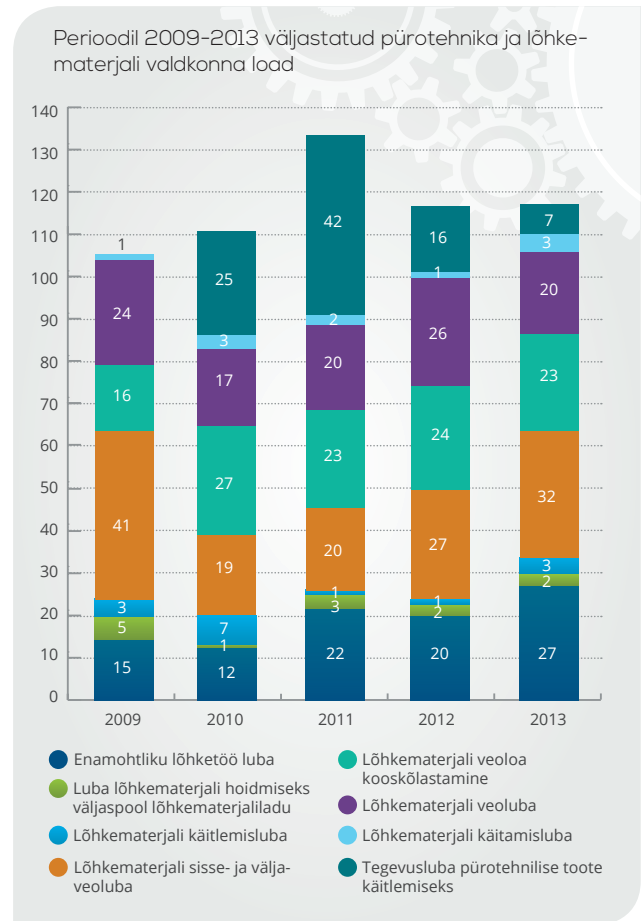
Sügisel tuli Riigikohtu otsus seoses OÜ Ilutulestiku Keskus Arnika III kategooria pürotehniliste toodete müügiga nn ajutises müügikohas. Riigikohus otsustas, et nimetatud ettevõtte rikkus lõhkematerjaliseaduses sätestatud ning Tehnilise Järelevalve Ameti kassatsioonikaebus rahuldati.

Talvel loeti üle ühe ettevõtte poolt sisseveolaga Hiinast toodud pürotehnilised tooted, koguste osas rikkumisi ei tuvastatud, küll aga avastati toodete kaalude osas erinevusi. Tulenevalt eeltoodust saadeti 2 toodet ekspertiisi Eesti Kohtuekspertiisi Instituuti.

2013. aastal alustati üks lõhkematerjalilao menetlus ja kaks pürotehnilise toote hoiukoha menetlust, ning üks lõhkematerjali väljaspool ladu hoidmise menetlus. Kolme menetluse raames väljastati kahele ettevõttele lõhkematerjalilao käitamisluba ning ühele ettevõttele väljastati lõhkematerjali väljaspool ladu hoidmise käitamisluba ning üks pürotehnilise toote hoiukoha menetlus kestab. Samuti teostati järelevalvet kahes lõhkematerjalilaos. Järelevalvet teostati ka kahes pürotehniliste toodete laos, millest ühe käigus selgus, et ettevõtte hoiab lisaks lubatule ka teisi pürotehniliste toodete ohuklasse. Ettevõtte esitas uue lõhkematerjalilao käitamisluga taotluse, et viia hoitavad kogused ja käitamisluga lubatu kooskõlla. Teises pürotehnilise toote laos selgus, et ettevõttel puudub nõuetekohane pürotehniliste toodete arvepidamine.

2013. aastal väljastas Tehnilise Järelevalve Amet 2 lõhkematerjali käitlemisluba (komisjonipõhine menetlus). Lisaks väljastati 2 lõhkematerjalilao käitamisluba (komisjonipõhine), 1 lõhkematerjalitehase käitamisluba (komisjonipõhine), 1 luba lõhkematerjali hoidmiseks väljaspool lõhkematerjaliladu, 27 enamohtliku lõhketöö luba (17

karjääri- ja 10 eriotstarbelist lõhketööd), 32 lõhkematerjali (sh pürotehniliste toodete) sisse- ja väljaveoluba, 20 lõhkematerjali veoluba ja kooskõlastati 23 veoluba ning 7 tegevusluba pürotehnilise toote käitlemiseks. Tehnilise Järelevalve Ametile esitati 10 pürotehniliste toodete veo teatist. Ühel ettevõttel jäeti lõhkematerjali käitlemisloa pikendus rahuldamata.



2013. aastal viidi läbi 3 pädevuseksamit (kokku osales 3 inimest). Väljastati 3 lõhkematerjali käitlemise korraldaja pädevustunnistust ning pikendati 8 tunnistust. Pürotehnilise toote käitlemise korraldaja pädevustunnistusi pikendati 2.

Suvel informeeriti pürotehnilise toote käitlejaid IV kategooria pürotehniliste toodete CE-märgistuse kohustusest. Lisaks selgitati, et kõikidel pürotehnilistel toodetel peab olema tootja poolt väljastatud vastavusdeklaratsioon.

Teavitus- ja ennetustegevuse raames andis Tehnilise Järelevalve Amet välja pürotehniliste toodete ohutu kasutamise infovoldiku „Tikupere“, mida ettevõtete kaudu jagati pürotehniliste toodete müügikohtades ligikaudu 10 000 eksemplari.

Lisaks edastati novembris kaubanduskeskustele märgukiri seoses pürotehniliste toodete müügi ja müügikohtade planeerimisega, kus juhiti tähelepanu pürotehniliste toodete võõrandamist puudutavatele küsimustele: nõuded pürotehnilise toote käitlejale, müügikohale, müügile ja tootele.

Detsembris edastati postiettevõtetele info seoses püro-

tehniliste toodete edastamise keeluga postisaadetises ja kullerteenusega. Samuti teavitati erinevaid ostukeskkondi, et pürotehniliste toodete müük nendes keskkondades on keelatud.

2013. aastal töötati koostöös Kutsekoja ja Eesti Pürotehnikute Liiduga välja uued pürotehniku kutsestandardid. Seoses Eesti Pürotehnikute Liidu poolt pürotehnikute kutsetunnistuste omistamisega koolitati pürotehnikuid ning osaleti hindamiskomisjoni töös.

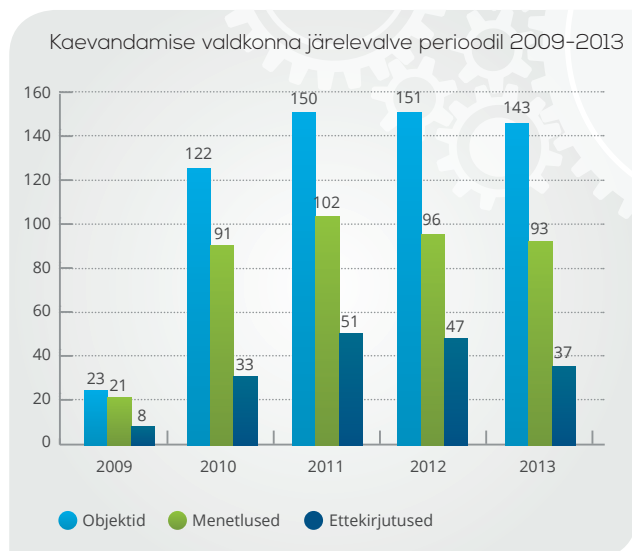
Märtsis toimus Taanis kahepäevane ADCO koosolek „Pürotehniliste toodete järelvalve tõhustamine“. Lisaks toimus kevadel ühisnõupidamine Soome ja Rootsi kolleegidega, kus arutati pürotehniliste toodete ja lõhke- materjalide valdkonnaga seotud probleeme.

Sügisel toimus töögrupi koosolek Brüsselis Euroopa Nõukogu direktiivi 93/15/EMÜ „Tsviilotstarbeliseks kasutamiseks mõeldud lõhkematerjali turuletoomist ja järelvalvet käsitlevate sätete ühtlustamise kohta“ raames. Põhiteemaks oli lõhkematerjalide tootjate assotsiatsiooni vahearuandes väljatoodud lõhkematerjali märgistuse ja jälgitavuse võtmeküsimused ja põhiprobleemid. Samuti arutati lõhkematerjali tootjatele koostatava märgistuse ja jälgitavuse juhendi üle, ning toodi välja senini esinenud märgistuse probleemid.

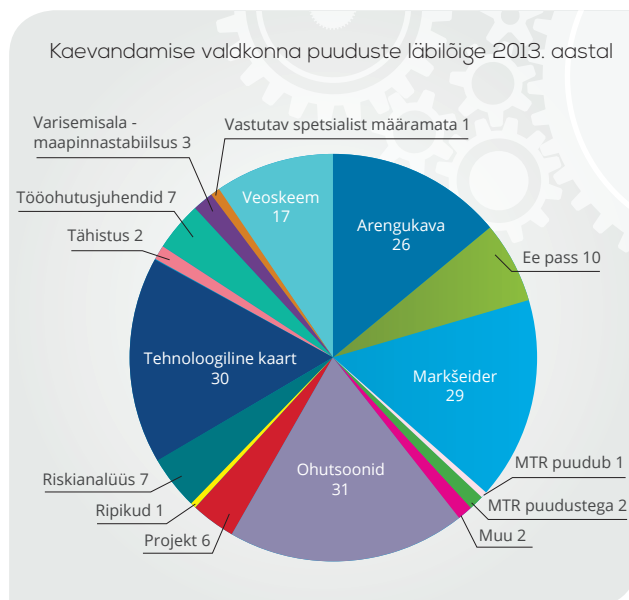
## KAEVANDAMINE

2013. aasta detsembri seisuga kehtis Eestis 633 maavara kaevandamise luba ning majandustegevuse registris oli registreeritud 358 kaevandajat, kaeveõhne teisest kasutajat ja projekterijat.

2013. aasta jooksul alustati 93 järelvalvemenetlust, mille käigus koostati 37 ettekirjust. Kaheksa ettevõtte suhtes alustati väärteomenetlust.



Peamised puudused olid seotud dokumentatsiooniga (enim ettekirjutusi tehti arengukava, markšeideridokumentatsiooni, tehnoloogilise kaardi ja veoskeemi puudumise või puuduste kohta), ohutsoonide tähistamise ja piiramise ning varinguhuga.



2013. aastal teavitati Tehnilise Järelevalve Ametit kokku 11 kaevandamisvaldkonnas toimunud õnnetusest, millest ühel juhul inimene hukkus. 7 õnnetust toimus põlevkivikaevandustes ja -karjäärides ning 4 õnnetust teiste maavarade kaevandajatega.

2013. aastal alustas Eestis üle mitmekümne aasta tööd uus põlevkivi allmaakaevandus – Ojamaa kaevandus, mille ametlik avamine toimus 31.01.2013. Ojamaa kaevanduse rajamise ja käivitamise perioodil kontrollis Tehnilise Järelevalve Amet ohutuse tagamist erinevates etappides, alates dokumentatsiooni koostamisest ning lõpetades maa all inimeste arvepidamise ja mäepääste- teenistuse väljatöötamisega.

Veebruaris saadeti 41 etteteatamiskirja (kaasatud 54 mäeeraldist) kaevandamisega tegelevale ettevõttele, et nende valduses olev karjäär kuulub Tehnilise Järelevalve Ameti 2013. aasta tööplaani. Etteteavitamise eesmärgiks oli suunata ettevõtjaid viima oma tegemisi kaevandamis- seadusega kooskõlla enne järelvalve toimumist ning motiveerida neid oma karjääre pidevalt korras hoidma.

Juunis saadeti 9 ettevõtjatele kiri, kelle korrastamispro- jekt on käinud läbi Eesti Maavarade Komisjonist ning tuletati meelde, et tulenevalt kaevandamiseseadusest tuleb karjääri lõpetamiseks kokku kutsuda lõpetamise kom- isjon. 2013. aastal osales Tehnilise Järelevalve Amet 6 karjääri lõpetamise komisjonis ning kõigi puhul langetati positiivne otsus ja kaevandamine tunnistati lõpetatuks. 2013. aastal alustati Viru kaevanduse sulgemistöodega ning toimunud on juba 2 lõpetamiskomisjoni koosole- kut. Jätkub Aidu põlevkivikarjääri lõpetamise komisjoni töö.

2013. aastal viidi läbi järelvalvekampaania, et kontrol- lida elektripaigaldiste vastavust elektriohutusseaduse nõuetele. Kampaania eesmärgiks oli kontrollida kaevan- duste ja kaljuste kivimite karjääride elektripaigaldiste kasutamise ohutust. Põhiliseks puuduseks elektripaigal- distel võib pidada elektriõhu märkidega tähistamata jät- mist. Menetluste käigus tuvastatud puudused kõrvaldati mõistliku aja jooksul ja vabatahtlikult ilma ettekirjutuste andmiseta.

2013. aasta alguses töötati välja karjääride markšeide-

ridokumentatsiooni graafilise osa vormistamise juhend, mis on leitav Tehnilise Järelevalve Ameti kodulehelt. Juhendi koostamise eesmärgiks oli markšneideridokumentatsiooni graafilises osas kasutatavate elementide ja leppemärkide kasutamise ühtlustamine. Järgnevalt on plaanis koostada juhend allmaakaevandamise markšneideridokumentatsiooni jaoks.

2013. aastal koostati esmakordselt kaevandamisvaldkonna ohuprognosis.

Detsembris korraldas Tehnilise Järelevalve Amet järjekorras juba kolmanda kaevandajate infopäeva, mis oli eelkõige suunatud ehitusmaterjalide kaevandajatele. Infopäeva eesmärgiks oli kaevandajate teadlikkuse tõstmine töötamisel karjäärides, kuid käsitleti ka teisi kaevandamisettevõtete puudutavaid teemasid. Infopäeval osales 87 ettevõtet 145 esindajaga (sh erialaliidud, TTÜ Mäeinstituut, erinevad riigiasutused ning mäendusbürood). Infopäeval käsitleti järgmisi teemasid: kaevandamisettevõtete järelevalve, masina- ja elektriõhutus karjäärides, planeeritav Rail Baltica ning vajaminev ehitusmaterjal, ülevaade kaevandamisest Soomes, kutseosistamine ning uus mäeinseneride kutsestandard, kaevandamisega seotud ehitamine ja katendi kasutamine, kaevandamisettevõtte Keskkonnainspektsiooni pilgu läbi, varustuskindluse arvutamine Maa-ameti rakenduses ja mäehariduse populariseerimine.

## RAUDTEEOHUTUSE JÄRELEVALVE

Tehnilise Järelevalve Ameti transporditeenistuse raudteevaldkonna ohutusjärelevalve peamisteks märksõnadeks olid 2013. aastal järelevalvetegevuse aluste ülevaatamine ning ajakohastamine. 2013. aastal täiendati ning hinnati üle hädaolukorra seaduse alusel Tehnilise Järelevalve Ameti kohustusena koostatav riskianalüüs „Raskete tagajärgedega õnnetus raudteel“ ning anti ülevaade elutähtsa teenuse toimepidevuse (avaliku raudtee majandamise ning raudteeveoteenuse) korralduse seisust Eesti Vabariigis.

Riskianalüüsi ajakohastamise tulemusena ei muutunud märkimisväärselt raudteel toimuda võiva raskete tagajärgedega õnnetuse algpõhjused ning nende sündmuste esinemise tõenäosused. Kuna hädaolukorranäivate sündmuste algpõhjused ning nendest tulenevad ohud on üheks sisendiks transporditeenistuse ohutusjärelevalve plaani koostamisel, siis 2013. aasta järelevalvetegevused keskendusidki enamjaolt avalikus kasutuses oleva raudteefrastruktuuri ning sellel toimuva raudteeveo kontrollimisele. Seejuures pöörati erilist tähelepanu raudtee-ettevõtjate enesekontrolli mehhanismide toimimisele.

Tehnilise Järelevalve Ameti hinnangul on raudteevaldkonna elutähtsate teenuste osutamine korraldatud piisavalt, et olla valmis nii katkestusteks kui ka ohtude ennetamiseks igapäevaselt. Kuna elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse plaanides ja riskianalüüsides toodu kattub osaliselt seni raudtee-ettevõtjatele paralleelselt kehtiva kohustusega omada ning rakendada ohutusjuhtimise süsteemi, siis sisuliselt on ka ohtude ennetamine ning neile reageerimise plaanid realselt läbi proovitud. Tehnilise Järelevalve Amet näeb, et just 2014. aasta, mil avaliku raudtee võrgustikul toimub suur muudatus reisi-

jateveo-ettevõtja vahetumise näol, annab tegeliku pildi toimepidevuse korralduse seisust.

## Raudteeõnnetused ja intsidendid

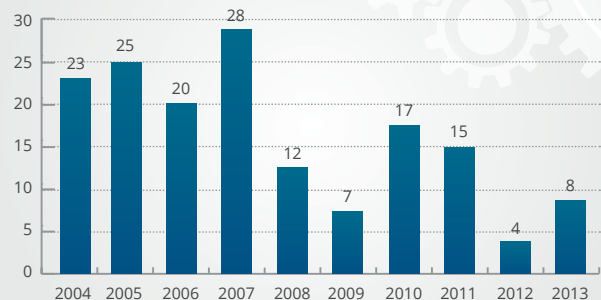
2013. aastal registreeriti kokku 15 raudteeõnnetust, mis jääb samale tasemele 2012. aastaga, kuid mida on pea poole võrra vähem kui 2011. aastal, mil toimus kokku 28 raudteeõnnetust.

Mootorsõiduki ja rongi kokkupõrke juhtumid oli 8 ning neis hukkus üks inimene, vigastatud ei olnud. Juhtumid koondusid valdavalt kolmandasse kvartalis, mil toimus 5 õnnetusjuhtumit. Juhtumite toimumise põhjuseks on jätkuvalt mootorsõiduki juhtide tähelepanematus raudteeülesõidukohtade ületamisel. Kuigi kokkupõrgete koguarv võrreldes eelmise aastaga suurenes, on märgilise tähendusega asjaolu, et õnnetuste tagajärjed on kergedamad ning lõppevad enamjaolt vigastanute. Varasematel perioodidel alguse saanud ülesõitute varustatuse parendamine (LED foorid, parem nähtavus, täristid) on kindlasti oluline meede, mis on raudteeohutuse taset tervikuna parendanud. Märkimist väärib veel asjaolu, et Tallinn-Tapa raudteelõigul võeti kasutusele 7 tõkkepuudega täiendatud automaatset foorisignalisatsiooni. Nimetatud asjaolu avaldab järgnevatel perioodidel kindlasti positiivset mõju raudteeohutuse tasemele.

Rongi otsasõite raudteel viibinud inimestele oli möödunud aastal 7, neis sai vigastada 4 ja hukkus 3 inimest. Võrreldes 2012. aastaga on vähenenud rongi otsasõidu juhtumite arv 5 võrra. Tähelepanuväärne edasimineku ohutust silmas pidades on saavutatud omavoliliselt tekitatud ülekäikude piiramisega ning olemasolevate liikumiste ohutumaks muutmise.

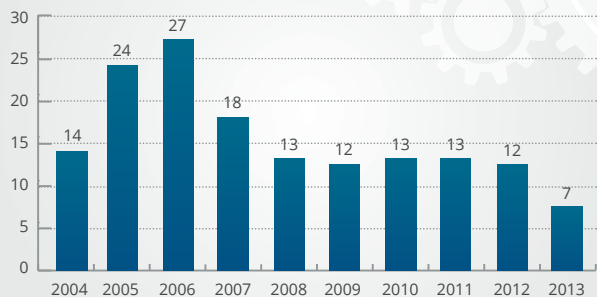
Kuna liiklejate tähelepanematus raudteega kokku puutudes on endiselt õnnetuste peamiseks põhjuseks, siis 2013. aastal jätkas Tehnilise Järelevalve Amet koostöös MTÜ-ga Operation Lifesaver Estonia ennetustegevusena raudtee-ohutuskampaaniaid kutsumaks kõiki üles järgima liiklusreegleid ja ohutusjuhiseid raudtee ületamisel, rongi sisenemisel ja sealt väljumisel, samuti raudtee piirkonnas liikumisel.

Raudteeveeremi ja maanteesõiduki kokkupõrked raudteeületuskohtadel perioodil 2004–2013





Raudteeveeremi otsasõidud inimestele perioodil 2004-2013



## Raudteehutusala ennetustegevus

2013. aastal korraldas Tehnilise Järelevalve Amet koostöös MTÜ-ga Operation Lifesaver Estonia raudteehutuse kampaania „Märka rongi“.

Kampaania eesmärgiks oli pöörata liiklejate tähelepanu uute liinile minevate rongidega seotud muudatustele ning kutsuda kõiki üles järgima liiklusreegleid ja ohutusjuhiseid raudtee ületamisel, rongi sisenemisel ja sealt väljumisel, samuti raudtee piirkonnas liikumisel. Kampaania toimus juulist augustini üle Eesti.



Kampaania „Märka rongi“ plakati

Kuivõrd uued rongid on kiiremad, vaiksemad ja teistsuguse väljanägemisega, on harjumuspärane liikluskeskkond muutunud nii rongiga liiklejale, raudteed ületavale jalakäijale ja autojuhile kui ka raudtee läheduses liikuvale inimesele. Seetõttu tuleb ohutust silmas pidades olla senisest veelgi tähelepanelikum.

Maksimaalsed sõidukiirused uute rongide tulekuga küll esialgu ei muutunud, kuid liikleja peab arvestama sellega, et uute rongide kiirendus kohaltvõtult on märksa suurem ning raudtee ületamine vahetult rongi eest on senisest veelgi ohtlikum. Arvestama peab ka sellega, et uued rongid tekitavad oluliselt vähem müra, mistõttu võib läheneva rongi märkamise osutada raskemaks. Lisaks muutub rongide sõiduplaan tihedamaks, seetõttu on vajalik olla eriti tähelepanelik ülekäikudel ja ooteplatvormidel liikudes.

## Uue reisivereemi ohutu integreerimine

2010. aastal alguse saanud ning viimastel aastatel Tehnilise Järelevalve Ameti põhiliste tegevuste juurde kuulunud uue reisivereemi ohutu integreerimise protsess (õiguslike eelduste loomine, tehnilise hinnangu andmine ning kasutusse lubamise menetlus) Eesti raudteevõrgustikule lõppes 2013. aastal kahes olulisel osas.



Vereemi ja infrastruktuuri ühildumine

## Veerem

Tehnilise Järelevalve Amet hindas Stadler Flirt mootorrongide katsetused kordaläinuks ning koos rongidega hindamiseks esitatud dokumentatsiooni vastavaks Euroopa Liidus ja Eestis kehtivatele nõuetele. Amet väljastas Stadler Flirt mootorrongide kasutuselevõtmise loa Eesti raudteevõrgustikule.

2013. aasta juunis lõppes Stadler Flirt mootorrongide katsetuste periood. Katsetamine oli üks osa vastavushindamise menetlusest, mida korraldas Tehnilise Järelevalve Amet koostöös Elektriraudtee ja Stadler Bussnang AG-ga. Vastavushindamise käigus hinnati uue veeremitüübi vastavust Euroopa Liidus ja Eestis kehtivatele nõuetele. Kohapealsete katsetuste eesmärgiks oli veenduda ennekõike uue veeremi ja Eesti raudteevõrgustiku koostoimes, samuti kontrollida veeremi võimekust opereerida ohutult ning vajadusel seda täiendavalt häälestada. Katsetused viidi läbi vastavalt Tehnilise Järelevalve Ameti poolt heakskiidetud programmile, mis sisaldas

veeremi kõikide kriitiliste osade kontrolli. Erilist tähelepanu pööras amet katsetustel sõiduohutusele (piduri efektiivsus, sõidustabiilsus) ning reisijatele mõeldud funktsionaalsuste kontrollimisele (kõikide kasutajagruppide ligipääs, teavitussüsteemid rongis).

### Raudteeinfrastruktuur

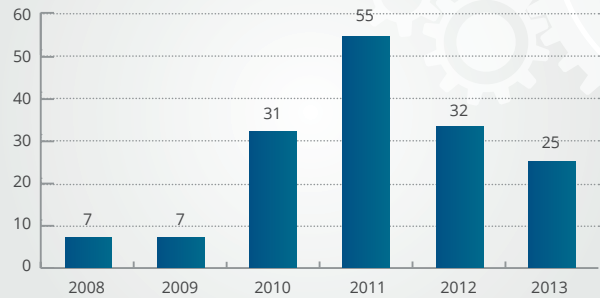
2013. aastal loodi terves Eesti raudteevõrgustikus ühilduvus reisijate ooteplatvormide ning uute rongide va-



2013. aastal valminud Lelle teedevaheline ooteplatvorm

hel. Ooteplatvormide rekonstrueerimine kõrgusele 550 mm jätkus - kasutusloa said 25 uut ooteplatvormi. Uute rongide ohutuks teenindamiseks püstitati ka 10 ajutist ooteplatvormi jaamades ja peatuskohtades, kus alalised ooteplatvormid valmivad 2014. aasta jooksul. Seega on jõutud üle-Eestilise ooteplatvormide rekonstrueerimisega, mis on uute reisirongide kasutussevõtu üks eeldusi, lõpusirgele. Operatiivset infot töös olevate ja juba valminud ooteplatvormide kohta jagati ohutusportaali [www.ohutus.ee](http://www.ohutus.ee) vahendusel.

Kasutusloa saanud uued ooteplatvormid perioodil 2008-2013





## Usaldusväärse suurendamine: tegevused ja tulemused

Teeme järelevalvet elektroonilise side võrgu terminali- ja raadioseadmete, ehitustoodete, elektri- ja elektroonika-seadmete, gaasiseadmete, masinate, surveadmete, mõõtevahendite ja mõõtmistegevuse, kinnispakkide, elektroonilise side teenuste ja meediateenuste, digitaalalkirja teenuse, liinirajatiste, raadiohäirete, elektromagnetilise ühilduvuse ning energiatõhususe ja –margistuse nõuetele vastavuse üle.

**Raadioseadmete, elektriseadmete ja masinate** puhul kontrollime dokumentatsiooni nõuetele vastavust (CE märgistus ja kasutusjuhendid) ning läbiviidud protseduure (vastavushindamine), millele lisandub teatud raadioseadmete puhul raadiohäirete vältimiseks kehtestatud kasutuspiirangutest teavitamise ja vastava märgistuse kontroll.

**Ehitustoodete** nõuetele vastavuse osas kontrollime märgistuse ja vajaliku dokumentatsiooni olemasolu.

**Energiatõhususe** osas kontrollime teatud liiki kodumasinat ja soojusseadmete energiamärgise olemasolu ning hoonete energiamärgiste olemasolu ja väljastamist.

**Legaalmetroloogia** osas kontrollime mõõtevahendite turule laskmist, kasutusele võtmist ja kasutamist ning mõõtetulemuste tõendatud jälgitavuse nõuete täitmist. Samuti jälgime mõõtevahendite vastavushindamisastutuste ja taatluslaborite tegevust, viime läbi leaalmetroloogilisi ekspertiise ja väljastame mõõtevahendite sise-riiklikke tüübikinnitustunnistusi.

**Sideteenuste** osas on meie ülesandeks lõppkasutaja informeerimine ja nõustamine teenustele osutatavate nõuete küsimustes, erinevate teenuseosutajate võrdluse võimaldamine ning sideteenuste nõuetekohase osu-

tamise järelevalve. Samuti kontrollime liinirajatiste kaitsevööndis tegutsemisest ja numbriliikuvuse toimimist. Oleme ka Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituudi (ETSI) täisliikmena vastutavad telekommunikatsioonivaldkonna standardite ülevõtmise eest Eestis.

**Meediateenuste** alal korraldame konkursse vaba juurdepääsuga televisiooniteenuse ja raadioteenuse osutamise tegevuslubade väljaandmiseks, anname välja tingimusjuurdepääsuga televisiooniteenuse osutamise tegevuslubasid ja registreerime tellitavaid teenuseid. Tehnilise Järelevalve Ameti ülesandeks on meediateenuste seaduse täitmise tagamine ja vastava monitooringu teostamine.

### EHITUSTOODED

Ehitustoodete turujärelevalve raames viis Tehnilise Järelevalve Amet 2013. aastal läbi 22 menetlust, mille käigus kontrolliti 141 erinevat ehitustoodet, tehti 4 ettekirjutust (muuhulgas 11 nõuetele mittevastava toote turustamise peatamiseks). Peamisteks puudusteks olid toote nõuetelevastavuse tõendamata jätmine ning vajaliku dokumentatsiooni puudumine või selle puudulikkus. Peamised kontrollitud tooted olid erinevad soojusisolatsioonitooted, müürikivid, tuletõkkevõõbad ja katusekattematerjalid. Vastati 8 Maksu- ja Tolliameti teatele, mis puudutasid 18 erinevat ehitustoodet. Vabasse ringlusse lubati neist vaid 3.

Üks Tehnilise Järelevalve Ameti 2013. aasta laiaulatuslikemaid ehitustoodete turujärelevalemenetlusi oli aasta teises pooles alguse saanud plekist katusekattematerjalide järelevalve kampaania, mis hõlmas 8 Eesti suuremat tootjat või levitajat. Kõigi tootjate ja levitajate peale



kokku oli menetluses vaatluse all 97 erinevat toodet. Eelkõige kontrolliti toodete nõuetele vastavust tõendava dokumentatsiooni olemasolu ja korrektsust. Kampaania tegevused jätkuvad 2014. aastal.

2013. aastal jõustus „Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Määrus nr 305/2011“, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnustati kehtetuks senine ehitustoodete direktiiv 89/106/EMÜ. Kogu Euroopa Liidu ehitustoodete turu mõistes oli tegemist väga suure muudatusega, mis tõi endaga kaasa nii mõnelegi nõuetele vanale liikmesriigile täiesti uue nõude – harmoneeritud tootestandardiga kaetud ehitustoodete CE-märgistamise kohustuslikkuse. Kuna Eesti oli vastava nõude ehitustoodete direktiivist oma siseriiklikusse õigusse üle võtnud juba 2003. aastal jõustunud ehituseadusega, siis nüüd toimunud muudatused siinsele turule kuigi suurt mõju ei avaldanud. Muutusi mõningad mõisted, millest ühe olulisemana võiks nimetada toimusdeklaratsiooni koostamise nõude tekkimist senise vastavusdeklaratsiooni asemel. Toimivusdeklaratsiooni koostab sarnaselt vastavusdeklaratsioonile tootja, kuid nüüdsest on esitatavad andmed täpsemad ja annavad toote omadustest parema ülevaate.

Teiseks oluliseks muutuseks oli majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse nr 123 „Ehitusmaterjali ja -toote nõuetele vastavuse tõendamise kord ja eri liiki ehitustoodete nõuetele vastavuse tõendamiseks vajalikud vastavushindamise protseduurid“ asendumine määrusega nr 49 „Ehitusmaterjalidele ja -toodetele esitatavad nõuded ja nende nõuetele vastavuse tõendamise kord“. Nimetatud muutus tõi eelkõige kaasa mõningate harmoneeritud valdkonna toodete nõuetele vastavuse tõendamise korra täpsustamise – senise minimaalselt toote ühe toimivusomaduse deklareerimise nõude asemel enamate omaduste deklareerimise nõude. Muutus puudutab eelkõige avatäidete ja müürikivide turustamist. Kolmandaks Eesti ehitustoodete tööstust oluliselt mõjutavaks sündmuseks saab olema 2014.aasta 1. juulist kohustuslikuks muutuv standard EVS-EN 1090-1:2009+A1:2011 „Teras- ja alumiiniumkonstruktsioonide valmistamine. Osa 1: Kandeelementide vastavushindamine“. Standard spetsifitseerib ehitustoodetena kasutatavate terasest ja alumiiniumist kandeelementide ja montaažikomplektide vastavustõendamise nõuded. Standard rakendub nii seeriaviisiliselt kui ka üksikult valmistatavatele kandeelementidele, kaasa arvatud montaažikomplektidele. Standardiga hõlmatud toodetele laieneb CE-märgistamise kohustus koos selle küllaltki nõudlike eeldusprotseduuride rangusega. Tegemist on tootesektoriga, milles on palju ettevõtjaid ning tooted leiavad laialdast kasutust nii kohalikul ehitusturul kui ka eksporditurudel.

### Toote näidiste kontrollkatsetused tõi välja toodete nõuetele mittevastavuse

2013. aasta esimeses pooles algatas Tehnilise Järelevalve Amet turujärelevalemenetluse seoses naaberriigis toodetavate EPS soojustusplaatidega. Toodete katsetamisel selgus, et need ei vastanud nõuetele. Nõuetele mittevastavate toodete turustamine keelustati ning sellest teavitati ka avalikkust. Hoolimata asjaolust, et toodete tootja lõpetas keelualuste toodete tootmise ning kutsus nõuetele mittevastavad tooted Eesti turult tagasi, vaid-

lustas toodete levitaja Eestis müügikeelu kohtus. Kohtu esimeses astmes jäi õigus levitajale. Kuna tegemist on väga põhimõttelise ja olulise küsimusega turujärelevalve teostamisel üldiselt on Tehnilise Järelevalve Amet kohtuotsusele esitanud apellatsioonkaebuse. Asi tuleb kohtu teises astmes arutlusele 2014. aasta esimeses pooles.

## HOONETE ENERGIATÕHUSUS

2013. aasta alguses hakkasid kehtima ehituseaduse muudatused ning mai algusest uus majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus nr. 30 „Energiamärgise vorm ja väljaandmise kord“, mis muutis senist energiamärgise kohustuslikkust ja vormi ning muutis ka energiatõhususe klasside väärtused, seda just rangemaks. Samuti jõustusid 2013. aasta algul korteriomandiseaduse ja korteriühistuseaduse muudatused, mille kohaselt tuleb vähemalt ühe korteriomaniku või korteriühistu liikme nõudmisel ühe kuu jooksul nõude esitamisest arvates hoone valitsejal või korteriühistu juhatusel tellida hoone energiamärgis.

Enne 2013. aasta jaanuari algust oli energiamärgise olemasolu nõutav suurte rahvahulkade kogunemisega seotud üle 1000 ruutmeetrise kasuliku pinnaga sisekliima tagamisega hoonetel, mis on hoolekandeadustuste hooned, ühiselamud, majutus-, toitlustus-, büroo-, kaubandus-, teenindus-, meelelahutus-, haridus- ja teadus-, muuseumi- ja raamatukogu-, spordi-, haiglad ja muud ravihooned või terminalid. Alates jaanuarist 2013 on energiamärgise olemasolu nõutav juba juhul, kui loetletud hoonetes on kasulikku pinda üle 500 ruutmeetri. Oluline on ka nõue, et nimetatud hoonetes tuleb energiamärgis paigaldada külastajate jaoks nähtavale kohale. Samuti tuleb energiamärgis paigaldada külastajate jaoks nähtavale kohale sisekliima tagamisega hoonetes, milles riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuse valduses on rohkem kui 500 ruutmeetrit kasulikku pinda.

Uute energiatõhususe klasside kehtimisega võib juhtuda, et hoonele varasemalt väljastatud märgis näitab paremat energiatõhususe klassi kui uue energiatõhususe klassi kohaselt peaks olema, kuid see ei tähenda, et varem väljastatud märgis ei kehti ja tuleb väljastada uus märgis. Vanad märgised kehtivad neile märgitud aja (10 aastat).

The image shows two energy label diagrams. The left diagram shows the old energy efficiency classes (A to H) with their corresponding energy consumption ranges. The right diagram shows the new energy efficiency classes (A to H) with their corresponding energy consumption ranges. Below the diagrams is a table comparing energy consumption between old and new standards.

Hoone energiatõhusus	Uus standard	Vana standard
A	0,10 - 0,08 kWh/m² a	0,10 - 0,08 kWh/m² a
B	0,08 - 0,06 kWh/m² a	0,08 - 0,06 kWh/m² a
C	0,06 - 0,04 kWh/m² a	0,06 - 0,04 kWh/m² a
D	0,04 - 0,02 kWh/m² a	0,04 - 0,02 kWh/m² a
E	0,02 - 0,01 kWh/m² a	0,02 - 0,01 kWh/m² a
F	0,01 - 0,00 kWh/m² a	0,01 - 0,00 kWh/m² a
G	0,00 - 0,01 kWh/m² a	0,00 - 0,01 kWh/m² a
H	0,01 - 0,02 kWh/m² a	0,01 - 0,02 kWh/m² a

Energiamärgise vormi muutus - uus ja vana vorm

2013. aasta mais teavitas Tehnilise Järelevalve Amet eelkõige üle 500 ruutmeetrise kasuliku pinnaga ühiskondlike ja ärihoonete omanikke ja valdajaid regulatsiooni muudatustest ning energiamärgise nõuetest.

Aasta lõpus toimus energiatõhususe kampaania „Vahel on märgil vahe“, mis jätkub ka 2014. aastal. Kampaania eesmärgiks oli teavitada energiamärgise olulisusest ja vajalikkusest ning energiamärgise olemasolu ja selle andmete kajastamise kohustuslikkusest kinnisvara tehingutes ning tehingu pakkumustes. Kampaania sihtrühmaks on hoonete omanikud ning kinnisvaratehingute osapooled.

Kinnisvara ostjale või rentnikule on energiamärgis väga oluliseks infoks – see näitab, kui suured saavad olema energiakulud hoone ülalpidamisel. Mida parem on hoone energeetiline olukord ehk mida kõrgem on hoone energiaklass, seda väiksemad on kulutused energiale ja seda suuremaks võib hinnata ka kinnisvara väärtust. Hoone müümisel või rentimisel on energiamärgise info kuulutusse lisamine kohustuslik. Energiämärgis annab ka ülevaate hoone investeerimisvajadustest.

**VAHEL ON MÄRGI VAHE**

Kuidas teha vahet majade, korterite või mis tahes hoonete vahel, mis on väheselt, justkui täpselt ühesugused, aga siiski väga erinevad?

Energiatõhususe osse aitab Sind energiämärgis. See seama, milliga oled harjunud tehnikapoodides. Hoonete puhul näitab see, milline on projekteeritud energiasaavutus või tegelik energiatõhusus ning osajana või rentnikuna on see Sinu jaoks kahtlemata oluline info – see näitab, kui suured saavad olla Sinu energiakulud hoone ülalpidamisel. Energiämärgis on vajalik ka hoone müümisel või rentimisel, et selle info kuulutusse lisamine kohustuslik.

**TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET**  
 ESTONIAN TECHNICAL SURVEILLANCE AUTHORITY  
 www.tja.ee/hoonete-energiaklassid

Kampaania „Vahel on märgil vahe“

## ELEKTRISEADMED

### Elektriseadmete ohutusnõuete turujärelevalve

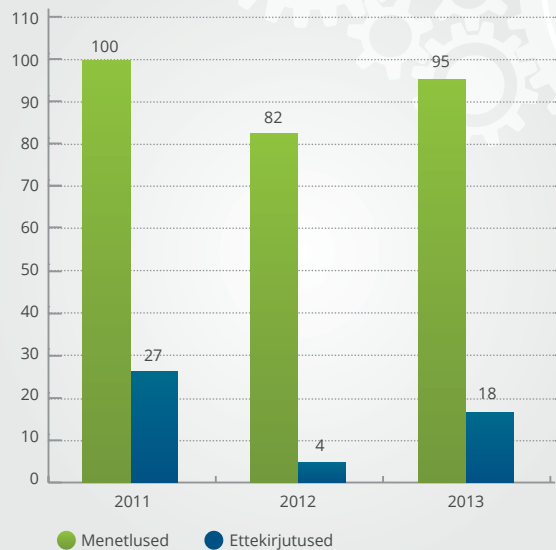
Elektriseadmete ohutuse ning energiatõhususe ja –märgistuse turujärelevalve raames viidi 2013. aastal läbi 183 menetlust ning tehti 38 ettekirjutust, lisaks vastati 141 Maksu- ja Tolliametite teatele.

Elektriseadmete turujärelevalvet teostati üle Eesti. Elektriseadmete ohutusnõuete turujärelevalve raames viidi 2013. aastal läbi 95 menetlust, mille käigus tehti 18 ettekirjutust. Menetluste ja tehtud ettekirjutuste arv on võrreldes eelmise aastaga suurenenud.

Peamised rikkumised olid CE-märgise või nõutava tähisuse ja märgistuse puudumine. Peamised kontrollitud tooted olid erinevad valgustid, leedid, jaotuskeskused (moodulkilbid), pikendusjuhtmed, keeduspiraaliid, jootekolbid ja muu väike koduelektronika.

Lisaks kontrolliti üleeuroopalisi ICSMS ja Rapex andmebaase nõuetele mittevastavate elektriseadmete osas. Eestis nendesse andmebaasidesse kantud tooteid ei olnud ning ühtegi teadet ei esitanud ka Tehnilise Järelevalve Amet.

Elektriseadmete turujärelevalve perioodil 2011-2013



Toimus jätkuvalt tihe koostöö Maksu- ja Tolliametiga. Vastati 141 Maksu- ja Tolliameti teatele piiril avastatud potentsiaalselt nõuetele mittevastavate elektriseadmete kohta. Teadete arv 2013. aastal küll vähenes, kuid teadete numbriline vähenemine oli tingitud ametisisesest töö ümberjaotamisest ning kontrollisemise täpsustamisest. Samas teadete menetlemisele kuluv aeg jäi enam-vähem samaks, kuna saabuvalt teated käsitlesid seni peamiselt eraisikutele üksikute saabuvalt seadmete asemel ettevõtetele saabuvalt suuremaid saadetisi (seadmete ja tootegruppide arv suurem). Peamised tooted olid leedid, aga ka valgustid, autokaamerad, toiteadapterid jms. Peamised puudused olid CE-märgise puudumine ning tootja või tootemudeli numbrilise puudumine. Enamiku toodete puhul oli tegemist elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele mittevastavusega, palju oli ka madalpingeseadmete nõuetele mittevastavusi. Vajadusel kontrolliti ka seadmete vastavust RoHS 2011/65 (ohtlikud ained) ja EDD 2009/125 (ökodisain) direktiivide nõuetele (nõutavate deklaratsioonide olemasolu).

### Elektri- ja elektroonikaseadmete ohtlike ainete sisalduse nõuete turujärelevalve

Tehnilise Järelevalve Amet on piirdunud probleemtoodete kontrollimisel dokumentatsiooni kontrolliga, kuna kõnealuste seadmete kontrollimisel ei ole dokumentatsioonis avastatud puudusi, seetõttu ei peetud vajalikuks ka teostada seadmete testimisi. Tavapärase turujärelevalve käigus koostöös Maksu- ja Tolliametiga avastati kümnekond nimetust elektri- ja elektroonikaseadmeid (enamasti erinevad LED lambid), mille kohta ei ole tootja suutnud tehnilise dokumentatsiooni osana esitada RoHS dokumentatsiooni. Ohtlike ainete sisalduse kontroll pole kõnealustel juhtumitel olnud esmatähtis, kuid LVD ja EMC direktiivide nõuetele vastavuse kontrolli käigus on ilmnunud ohtlike ainete sisalduse dokumentatsiooni puudumine. Reeglina märgistusest seadmetel puudub tehniline dokumentatsioon, seega laias laastus võib öelda, et CE-märgita seade ei vasta enamikul juhtudel ka RoHS nõuetele nagu uus direktiiv 2011/65/EU sätestab.

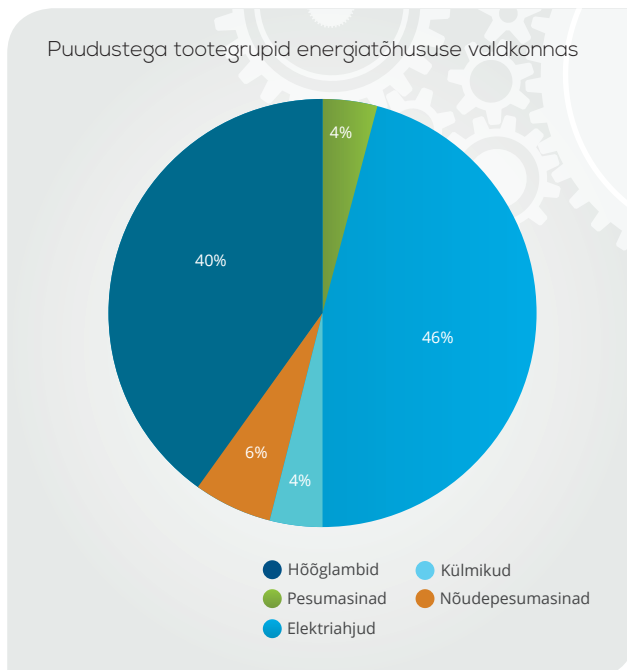
## Elektriseadmete elektromagnetilise ühilduvuse nõuete turujärelevalve

Põhiosas toimus võrgutoiteliste elektriseadmete elektromagnetilise ühilduvuse nõuete järelevalve seoses Maksu- ja Tolliametist laekuvate teadetega piiril kinnipeetud nõuetele mittevastavate toodete kohta. Lisaks tegeleti elektromagnetilise ühilduvuse nõuete osas kaugloetavate arvestitega. Menetleti ka kahe puutelambi nõuetele vastavust ja Leedu turul avastatud nõuetele mittevastavate leedvalgustite olemasolu Eestis, ettevõtja võttis need leedvalgustid vabatahtlikult Eesti turult ära.

## Elektriseadmete energiatõhusus

Elektriseadmete energiatõhususe turujärelevalvet teostati üle Eesti. Läbi viidi 84 menetlust, mille käigus tehti 19 ettekirjutust. Menetluste arv oli võrreldes eelneva aastaga peaaegu sama, vähenes vaid avastatud puudustega seadmete arv. Peamiselt tulenes see kodumajapidamises kasutatavate hõõglampide nõuetele vastavuse järelevalve eelneva aasta sihtkontrolli tulemusel, mistõttu vähenes selliste hõõglampide nõuete vastu eksimine 2013. aastal.

Peamised kontrollitud tooted olid hõõglambid ja nn valged kodumasinad (külmikud, pesumasinad, elektriahjud). Peamised rikkumised olid kodumajapidamises kasutamiseks mõeldud keelatud hõõglampide müük ja nõutava energiamärgistuse puudumine kodumasinatel.



## Lampide ja valgustite uued energiatõhususe ja -märgistuse nõuded

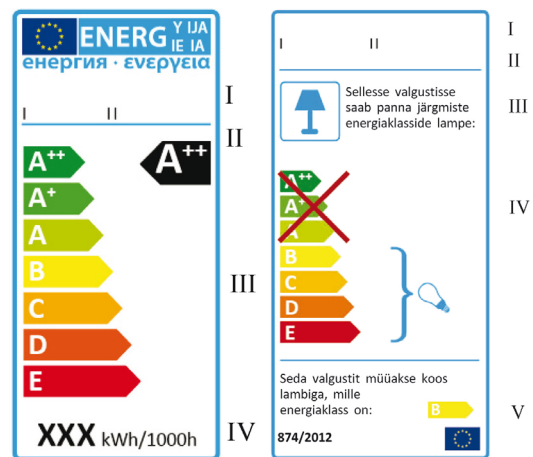
2013. aasta septembrist rakendatakse Euroopa Komisjoni delegeeritud määruse nr 874/2012 nõudeid elektrilampide ja valgustite energiamärgistusele. Peamise uuendusena on lisandunud energiamärgistuse nõuded valgustitele.

Lampide uuel energiamärgisel tuleb esitada järgmine teave:

- I. tarnija nimi või kaubamärk;
- II. tarnija mudelitähis (tähtnumbriline kood);
- III. energiatõhususe klass;
- IV. kaalutud energiatarbimine kilovatt-tundides 1000 tunni kohta.

Valgustite energiamärgistusel tuleb esitada järgmine teave:

- I. tarnija nimi või kaubamärk;
- II. tarnija mudelitähis (tähtnumbriline kood);
- III. valgustis kasutatavate lampide kirjeldus
- IV. energiatõhususklasside skaala, koos võimalike täiendavate kujunduselementidega.



Lambi ja valgusti energiamärgiste näidised

## SIDESEADMED

2013. aastal jätkus Euroopa Ühenduse regulatsiooni uuendamine. Eesmärgiks oli välja töötada tõhusam mehhanism seadmete nõuetele vastavuse tagamiseks ja muuta direktiivi 1999/5/EÜ sätteid lihtsamaks ja selgemaks. Euroopa Parlamendi töörühm viimistles revideeritud direktiivi teksti. Tehnilise Järelevalve Amet osales aktiivselt direktiivi revideerimisprotsessis, avaldas arvamust direktiivi muudatuste osas ja esitas kommentaare uue direktiivi täistekstile. Aasta lõpuks oli uue raadioseadmete direktiivi (Radio Equipment Directive) tekst valmis. Uus direktiiv plaanitakse vastu võtta 2014. aasta kevadel ja muudatusi sideseadmete regulatsioonis on oodata juba lähiaastatel.

Täiendati ja ajakohastati määrust „Raadiosageduste kasutamise tingimused ja tehnilised nõuded sagedusloast vabastatud raadioseadmetele“. Oktoobris jõustunud määrusega sätestati ühtlustatud tehnilised nõuded ja kasutamise tingimused uute elektrooniliste sidevõrkude terminaliseadmetele raadiosagedusalades 1920–1980 MHz ja 2110–2170 MHz. Esmakordselt lisati määrusesse tehnilised nõuded isikliku kasutusega asukoha määramise avariiraadiopoidale (PLB) eesmärgiga võimaldada neid seadmeid kasutada loovabalt nii maal kui merel. Hädaabi tagamiseks väljakutsel on määruses sätestatud nõue PLB-de registreerimiseks Politsei- ja Piirivalveameti Pääste- ja koordineerimiskeskuses. Sätestati nõuded sõidukile paigaldatavale kosmoseside terminalile (ESOMP - Earth Stations on Mobile Platforms) eesmär-



giga võimalda autodes, bussides ja rongides kasutada lairibaühendust asukohast olenemata. Võrreldes kehtiva määrusega on laiendatud jälgimisseadmete kasutust raadiosagedusalas 457 kHz eemärgiga võimaldada päästetööde tõhustamiseks kasutada seadet lisaks laviinohvrite otsimisele ka mattunud ohvri ja väärtesemete leidmiseks. Võrreldes kehtiva määrusega lisatakse määrusesse nõuded kuuldeaparaatidele ja kuuldeabisüsteemidele sagedusalas 169,4875-169,5875 MHz.

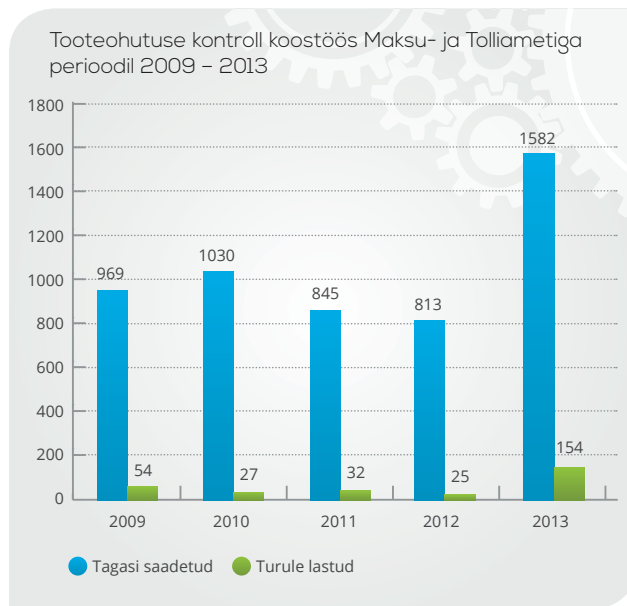
Täiendati ja ajakohastati määrust „Tehnilised nõuded sagedusloa alusel kasutatavatele raadioseadmetele“. Võrreldes kehtiva määrusega on täpsustatud digitaalraadio-ringhäälingu (T-DAB) saatjate kanalisammu vastavusse asjakohase harmoneeritud standardiga, FM raadio-ringhäälingu saatjate raadiosageduste planeerimise alused on viidud vastavusse Eesti raadiosagedusplaaniga ja välja on jäetud normatiivne viide käsiterminalide digitaaltelevisiooni edastussüsteemi (DVB-H) saatjatele, kuna süsteemi testimised on näidanud, et sellel rakendusel pole Eestis tulevikku. Lisatud on nõuded lokaalse piiparsüsteemi seadmetele sagedustel 450–460 MHz, piiparid on kasutusel haiglates ja hoolekandeesutustes ja võimaldavad personali kiiret reageerimist patsientide abistamiseks. Laiendati lennunduses kasutatavate maapealsete täppislähemisaradarite (Precision approach radar – PAR) raadiosagedusala vastavuses Rahvusvahelise Tsiivilennunduse Organisatsiooni konventsiooni lisale 10. Esmakordselt lisati määrusesse nõuded satelliit-navigatsiooniseadmetele (GPS repiiteritele) võimaldamaks katkematut sidet navigatsioonisüsteemidega tunnelites, garaazides ja muudes kinnistes ehitistes.

## Sideseadmete turujärelevalve

2013. aastal tegi Tehnilise Järelevalve Amet kokku 2016 aparatuuri nõuetele vastavuse kontrolli. Puudusi tuvastati 1733 korral, maale ei lastud 1581 seadet ning kauplustest kõrvaldati 98 seadet.

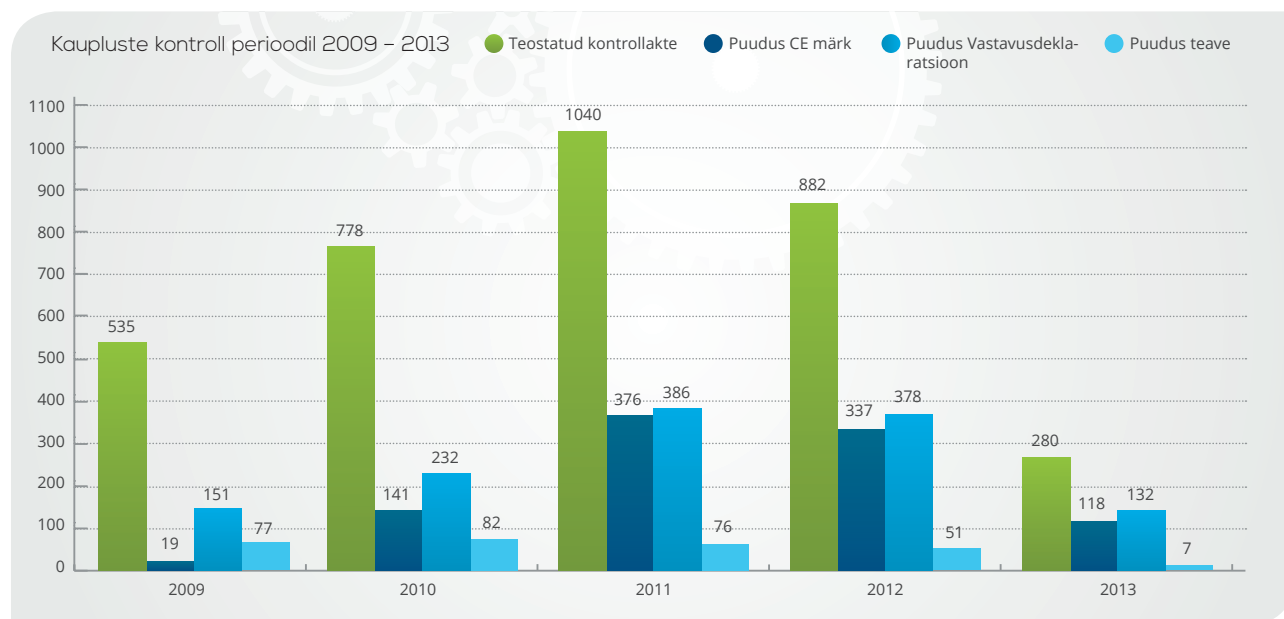
Kaupluste (sealhulgas interneti kaupluste) kontrolli käigus koostati 280 kontrollakti. Erinevaid puudusi avastati 151, seejuures oli tooteid, millel tuvastati mitu erinevat puudust.

Tooteohutuse kontrolli käigus edastas Maksu- ja Tolliamet Tehnilise Järelevalve Ametile 1736 päringut raadioseadmete kohta, mille puhul kaheldi nõuetele vastavuses. 91% kontrollitud seadmetest ei vastanud Euroopa Liidu nõuetele ning neid seadmeid maale ei lubatud.



Kontrollitud seadmeteks olid peamiselt mobiiltelefonid, tahvelarvutid, GPS vastuvõtjad, videoregistraatorid, raadio teel juhitud mänguasjad, juhtmeta arvutiseadmed, lapsevalvurid, koerte piirded ja trennimisseadmed ning väikese võimsusega raadiosaatjad.

Euroopa ühisest sageduskasutusest erinevate raadioseadmete turule laskmise kavatsusest teavitamise protseduuri käigus laekus 2013. aastal Eestile 606 teavitust, kõik need esitati läbi Euroopa Komisjoni ühtse teavitussüsteemi OSN. Teadete menetlemise käigus selgitati tootjatele ja tootja esindajatele Eestis kehtivaid raadiosageduste kasutamise nõudeid, kõik teavitused said positiivse vastuse ja neid seadmeid võib Eestis kasutada.



## Elektronikaseadme ostmisel internetipoest tuleb veenduda selle nõuetele vastavuses

Paljud internetipoodides pakutavad elektronikaseadmed ei vasta Euroopa Liidus kehtivatele nõuetele, mistõttu ei tohi neid Euroopa Liidus müüa ega kasutada. Nõuetele mittevastavaid raadio-, elektri- ja elektroonikaseadmeid Eestisse tuua ei lubata, Maksu- ja Tolliamet hävitab need või saadab saatjale tagasi.

2013. aastal on Maksu- ja Tolliamet esitanud Tehnilise Järelevalve Ametile 1697 päringut 12840 seadme nõuetele vastavuse kontrollimiseks.

Viimastel aastatel on kõige enam nõuetele mittevastavusi tuvastatud mobiiltelefonide, tahvelarvutite, videoregistraatorite, GPS seadmete ning alarmseadmete puhul. Peamiseks rikkumiseks on Euroopa nõuetele vastava CE-märgistuse, vastavusdeklaratsiooni ning tootja identifitseerimist võimaldavate andmete puudumine, mis viitab sellele, et seadme tehnilised nõuded on täitmata.

Eestis läbivad kõik väljastpoolt Euroopa Liitu saabunud postisaadetised tollikontrolli, mille üheks osaks on nõuetele vastavuse kontroll. Eestisse võib tuua ainult CE-märgistusega ning markeeritud raadio-, side- ja elektroonikaseadmeid. CE-märgistuse ja markeeringu olemasolu kontrollib Tehnilise Järelevalve Amet.

## Standardimine

Standardimise osas korraldati ETSI (Euroopa Telekomunikatsiooni Standardite Instituut) Euroopa standardite EN kavandite hääletusi. ETSI avaldas 54 standardit, millest Eesti standarditeks võeti 45 uut ETSI standardit. Täpsemalt osaleti ETSI 54 standardikavandi hääletusel (s.h üheetapilisel hääletusel), 50 standardite heakskiiduprotseduuril ja 4 standardikavandi arvamusküsitlusel ning 24 liikmehääletusel. 27 korral lisati ETSI arvamusküsitlusel olevatele harmoneeritud standarditele eestikeelne pealkiri, mis on vajalik eestikeelses Euroopa Liidu Teatajas ilmuva direktiivi 1999/5/EÜ harmoneeritud standardite loetelu avaldamiseks.

## SIDETEENUSED

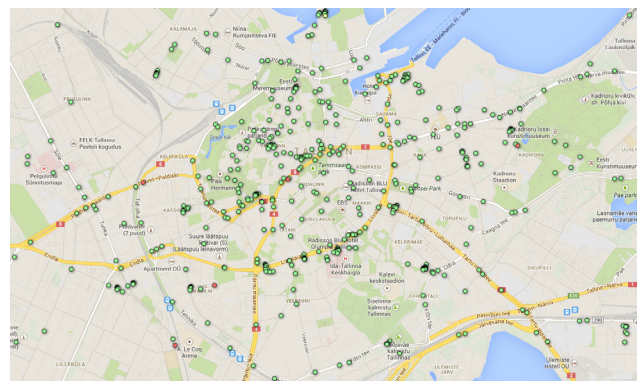
2013. aasta lõpus oli Eesti sideteenuste turul registreeritud 218 sideteenuse osutajat (2012. aastal - 236). Aastajooksul toimunud muutused turul olid ootuspärased. Tegevuse alustamise teate esitas 10 ettevõtjat ja sideteenuse osutamise lõpetas 28 ettevõtjat, kellest 6 jätkas majandustegevust teistes valdkondades. Turule sisenesid põhiliselt erinevaid mobiilsidelahendusi pakkuvad sideettevõtjad.

Registreeritud sideteenuste jaotus 2013. aastal

Telefoniteenus	61
Andmesideteenus	168
Mobiiltelefoniteenus	34
Püsiliiniteenus	33
Kaabelliteenus	29
Võrguteenus	42
Muu elektroonilise side teenus	19

## Mobiilne kõneside avalikkuse ootamatult suure tähelepanu all

Tehnilise Järelevalve Amet kontrollis 2013. aasta teises pooles mobiiltelefonikõnede õnnestumist, mille osas oli ajakirjanduse andmetel tarbijate rahulolemus kasvanud. Levisid ka kuuldused, et 3G mobiilside kvaliteet on langenud seoses uute LTE 800 MHz mobiilside andmeside võrkude rajamisega. Kuna vihjed leviprobleemide kohta olid väga ebamääraseks ja üldsõnalised, kontrollis Tehnilise Järelevalve Amet mobiiltelefoniteenuse kvaliteeti suurema võrgukoormusega piirkondades - Tallinna kesklinnas ning Eesti põhimaanteedel. Mõõtetekond hõlmas 13 maakonda ning läbis asulaid ja linnu. Üle Eesti sooritati EMT, Elisa ja Tele2 võrgus kokku 1400 kõnet ning Tallinnas läbi viidud eriti põhjaliku järelevalve käigus 1900 kõnet. Võrkude head kvaliteeti kinnitavad tulemused, mille kohaselt õnnestusid kõikidel operaatoritel enam kui 97% kõnedest ning mobiiltelefoniteenuse märgatavast kvaliteedi langusest ei saa antud andmete põhjal rääkida. Enamus vähestest ebaõnnestunud kõnedest olid ajutise iseloomuga blokeeritud kõned (nt pikale veninud kõne loomised jt kõne algatamise tõrked), mis üldjuhul järgmisel ajahetkel antud asukohas enam ei esine. Loomulikult ei saa eitada probleemseid levipiirkondi - nn baasjaamadevahelisi nõrga, kuid piisava signaalitasemega piirkondasid, mis põhjustavad telefonide pendeldamist erinevate mastide vahel. Sellistel juhtudel hakkab lisaks võrgu faktorile olulist osa mängima ka telefoni enda koostalitlusvõime, sh vastuvõtuomadused. Kuigi telefonide ja muude kliendiseadmete arenedes võiks eeldada, et mobiilsideteenuse tarbimine muutub üha töökindlamaks, on ametil järelevalve käigus esinenud olukordasid, kus kliendi moodne mobiiltelefon või nutifon tõrgub (vahetab kõrgesid ja teenus puudub aeg-ajalt), kuid vanemad telefonid võimaldavad veatut kõnesideteenust. Et hinnata kliendi poole pealt mobiiltelefoniteenuse kvaliteeti tulenevalt telefonitehnoloogia arengust, on ametil kavas edaspidi teostada mobiiltelefoniteenuse mõõtmisi ka tavaliste nutitelefoniidena.

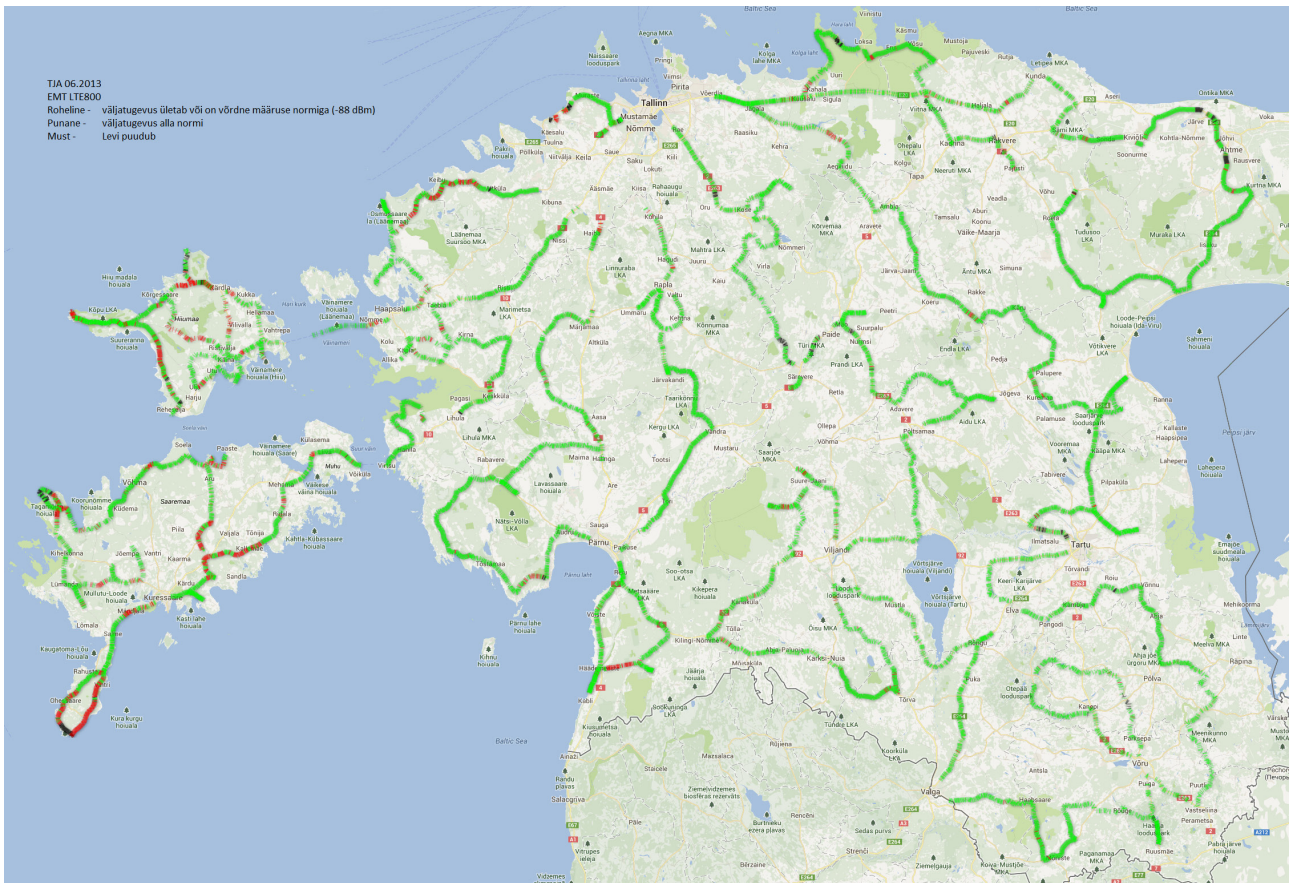


Kõnede õnnestumine pole probleem, näitavad valdavalt rohelised punktid

## 4G LTE mobiilside interneti võrgud levisid üle Eesti ja töid mobiiltelefonidesse kiiruse üle 100 Mbit/s

Kui alles hiljuti, aastal 2011 mõõtis Tehnilise Järelevalve Amet üle Eesti mobiilside interneti andmesidekiiruseks keskmiselt 2,5 Mbit/s, siis 2012. aastal, mil EMT oli katnud ligikaudu kolmandiku Eestist 4G LTE (Long Term





EMT 4G LTE 800 MHz võrgu katteala mõõtmise tulemus

Evolution) võrguga, oli üle-Eestiline keskmine kiirus juba 14 Mbit/s. Kiire areng jätkus ka aastal 2013, mil EMT võrgus, mis kattis pea kogu Eestit, mõõtis Tehnilise Järelevalve Amet keskmiseks allalaadimiskiiruseks 49 Mbit/s. Kahe aastaga kasvas võrkude võimekus 20 korda. Siiski tuleb mainida, et 4G mobiilsidepakettid alles hakkasid muutuma tarbijatele taskukohaseks ning võrkude keskmine kiirus võib hakata langema suure kasutusintensiivsuse tõttu.

Tehnilise Järelevalve Amet mõõtis ka 4G LTE võrkudes ajaloolise maksimaalse kiiruse 116,3 Mbit/s Tele2 võrgus Tallinna kesklinnas ja seda 3 mõõtmise keskmisena. Maksimaalsed realselt mõõdetud üleslaadimiskiirused 4G LTE võrkudes (2600 MHz sagedusalas) jäävad 50 Mbit/s piirimaile.

Tehnilise Järelevalve Amet kuulutas 16.04.2013 välja konkursi sageduslubade andmiseks 800 MHz sagedusalas, kus „iludusvõistluse“ parimaks pakkujaks osutus EMT, kes kohustus 95% Eesti territooriumist katma LTE 800 MHz võrguga ning pakkuma andmesidekiirust vähemalt 5 Mbit/s. Juunis 2013 kontrollis amet 800 MHz sagedusalas EMT-le väljastatud sagedusloaga tingimuste täitmist. Kontrolltoimingud näitasid, et EMT täitis sagedusloaga sätestatud kohustused nii tugijaamade arvu, võrgu katvuse kui ka andmeedastuskiiruste osas. Juhuslikult valitud 54 punktis üle Eesti teostatud andmesidekiiruste mõõtmised näitasid, et LTE 800 MHz võrgu keskmine allalaadimiskiirus oli 18,1 Mbit/s ning üleslaadimiskiirus 11,1 Mbit/s. 53 punktis ületas allalaadimiskiirus 5 Mbit/s, seega 98,1% territooriumist oli 5 Mbit/s tagatud. Signaalitugevuste mõõtmise alusel hinnati konkursi järgselt EMT sidevõrgu kattealaks 95,4% Eestist.

Ka Elisa laiendas jõuliselt 2013. aastal 4G LTE võrke, mis samuti katavad praktiliselt kogu Eestit.

Aasta lõpuks on Eesti maailmas üks neljast riigist koos Rootsi, Lõuna-Korea ja Singapuri, kes võib uhkust tunda üleriigiliste 4G LTE võrkude üle.

## Elutähtsad teenused, sidevõrkude turvalisus ja terviklikkus

Vastavalt hädaolukorra seadusele on elutähtsateks sideteenusteks telefoniteenus, mobiiltelefoniteenus, andmesideteenus, ringhäälinguteenus, kaabelviteenus ja mereraadioside.

Sündmusi, mis oleks oluliselt mõjutanud elutähtsa teenuse osutamise toimepidevust 2013. aastal ei olnud. Esines küll märgatavaid katkestusi sideteenuste osutamisel, kuid nende ajaline kestvus oli lühike või oli sideteenuse osutamine häiritud piirkonniti ja nende mõju tervikuna ei olnud märkimisväärne.

## Sertifitseerimisteenused ja digitaalalkiri

2013. aastal suuremaid muudatusi sertifitseerimise registris ei toimunud, lisati iga-aastased infosüsteemide auditi tulemused ja uuendati registri viiteid. Samuti korrastati ja uuendati Tehnilise Järelevalve Ameti poolt hallatavat Eesti sertifitseerimisteenuste usaldusnimekirja ning kõrvaldati ebakõlad teenuste kirjeldustes. 2013. aasta neljandas kvartalis jõustus Euroopa Liidu komisjoni rakendusotsus 2013/662/EL, mille kohaselt peab Ees-



ti kui EL liikmesriik genereerima teise usaldusnimekirja allkirjastamise sertifikaadi ning viima usaldusnimekirja vastavusse uue standardiga ETSI TS 119 612.

## Liinirajatised

Tehnilise Järelevalve Amet lahendas 2013. aastal seoses liinirajatistega 12 vääртеоteadet.

2013. aastal laekus kaks sellist vääртеоteadet, kus liinirajatise kahjustamine oli tõenäoliselt toime pandud ülegabariidilist veost vedava mootorsõiduki vahendusel. Mõlemal juhul lahkus sõidukijuht koos sõidukiga sündmuskohalt ning ei olnud ka pealtnägijaid, mistõttu ei olnud võimalik teo toimepanijat tuvastada.

## MEEDIATEENUSED

Riigikogus 2013. aasta mais vastu võetud mitme seaduse muutmise tulemusel viidi meediateenuste valdkond alates 1. juulist 2013 Kultuuriministeeriumi tööalast Tehnilise Järelevalve Ametisse. Ameti ülesannetele lisandus meediateenuste osutamise riiklik korraldamine ja järelevalve.

Meediateenuste valdkonda kuuluvad audiovisuaalmeedia teenused ja raadioteenused. Meediateenuste valdkonda reguleerib 2010. aastal vastu võetud ja 2013. aastal oluliselt täiendatud meediateenuste seadus, milles on võetud üle ka Euroopa Liidus selles valdkonnas mitmeid reegleid ja norme sätestava audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi nõuded.

Meediateenuste seadus sätestab meediateenuste osutajate jurisdiktsiooni põhimõtted, kehtestab meediateenuste osutajate tegevusalused, seab rea reegleid äriteadete edastamisele, määratleb alaealiste kaitse nõuded neile ealiselt sobimatu meediasisu eest, näeb ette Euroopa päritolu audiovisuaalteoste edendamise televisiooniteenustes ja ka tellitavates audiovisuaalmeedia

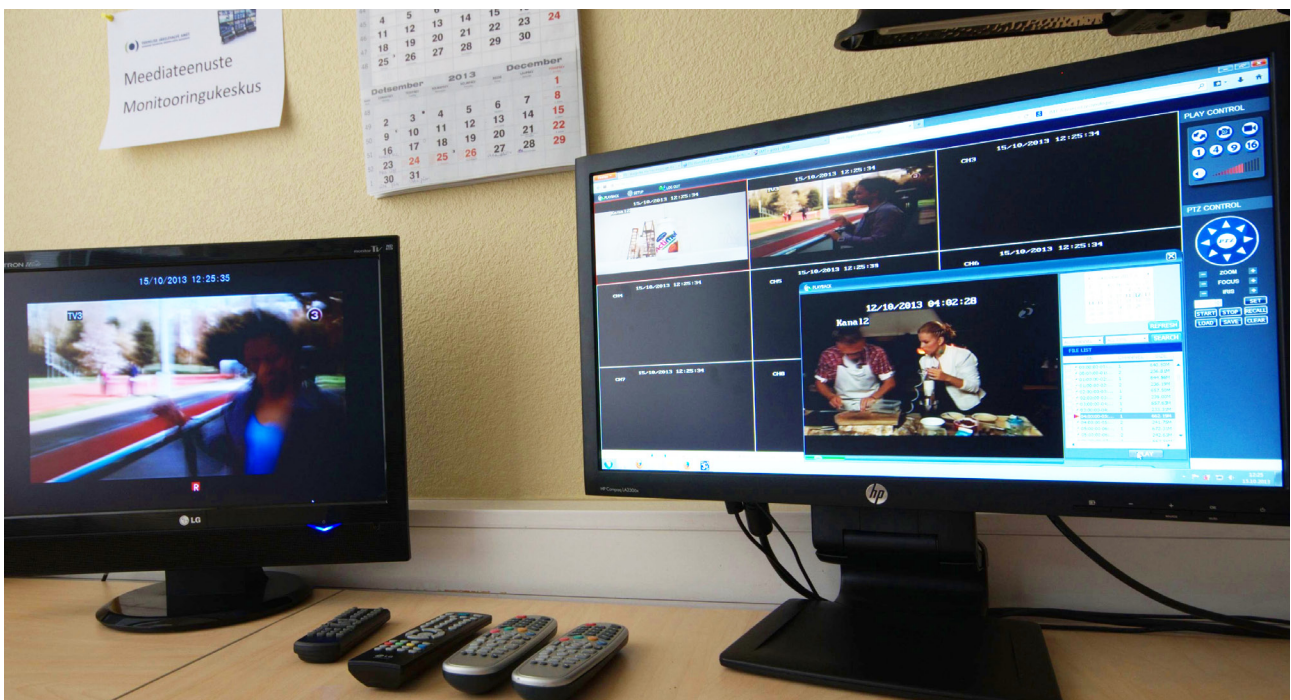
teenustes, kehtestab televisiooni- ja raadioteenuse osutamise tegevuslubade väljaandmise põhimõtted ja korra ning tellitavate teenuste registreerimise korra ja määratleb teisi reegleid meediateenuste valdkonna latusaks toimimiseks. Seadus sätestab ka meediateenuste vastuvõtmise ja taasedastamise vabaduse põhimõtted ning teabevahetuse Euroopa Komisjoniga ja Euroopa Liidu liikmesriikide järelevalveasutustega. See tähendab ka andmete korrapärasest esitamist Euroopa Komisjonile EL audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi nõuete täitmise kohta Eesti jurisdiktsiooni all olevates meediateenustes. Selle kõige üle teostab nüüdsest järelevalvet Tehnilise Järelevalve Amet, kes esindab Eestit ka Euroopa meediateenuste regulaatorasutuste ühenduse EPRA töös.

Meediateenuste tegevuslubade konkursi uuendatud korda avanes Tehnilise Järelevalve Ametil võimalus rakendada 2013. aasta lõpus regionaalse raadioteenuse osutamise tegevusloa väljaandmisel Raplamaa levipiirkonnas. Ameti juurde loodi meediateenuste tegevuslubade taotluste hindamise nõuandev komisjon, kuhu kuuluvad valdkonna asjatundjad Tehnilise Järelevalve Ametist, Kultuuriministeeriumist, Eesti Autorite Ühingu ja mitmest kõrgkoolist.

## LEGAALMETROLOGIA

2013. aastal väljastati 25 siseriiklikku tüübikinnitust, sealhulgas 6 muudatust. Siseriikliku tüübikinnituse väljastamisest keeldumisi oli 4, mille põhjuseks oli mõttevahendi nõuetele vastavuse tõendamiseks vajalike dokumentide esitamata jätmine.

Tolli- ja aktsiisimõõtmistes kasutatavatele mahutitele ja nendega seotud torustikele väljastati 102 taatlustunnistuse alusel 37 nõuetele vastavaks tunnustamise teatist ja 1 teatisest keeldumine, mis hiljem sai positiivse vastuse. Probleemid olid seotud taatlus- ja kalibreerimistunnistustel esitatud andmetega.



Meediateenuste monitooringukeskus Tehnilise Järelevalve Ametis

Taadelduks tunnistati 135 mõõtevahendit ning dokumentidele ja mõõtevahenditele paigaldati kokku 106 taatlusmärgist. Taadelduks tunnistamisest keeldumisi oli 2 mõõtevahendile, põhjuseks oli taatlusvõimaluse olemasolu Eestis ja kehtiv taatlus.

Kinnispakkide käitlemise valdkonnas viidi läbi 25 järelevalvementlust, millest 4 korral alustati menetlus tarbija kaebuse alusel. Puuduseid avastati 16 ettevõtetel, puuduste kõrvaldamiseks koostati 11 ettekirjutust. Peamiseks rikkumiseks oli taatlemata mõõtevahendi kasutamine kinnispakkide täitekoguse kontrollimisel. Muuhulgas kontrolliti 3 käitlejat, kes omasid e-märgi kasutamise sertifikaati. Kõigis nendes ettevõtetes olid puudused kontrollimiseks kasutatavate mõõtevahendite taatluskohustuse täitmisega. Ühe kinnispakkide käitleja suhtes viidi läbi vääртеomenetlus, kuna oli otsene oht toote täitekoguse nõuetele mittevastavuses.

Taatluslaborite taatlustegevuse üle viidi läbi 2 järelevalvementlust, mille tulemusena märkimisväärseid puuduseid ei avastatud. 2013. aastal algatati mõõtevahendite kasutusjärelvalve käigus avastatud puuduste alusel 2 vääртеomenetlust taatluslaborite suhtes, kes olid rikkunud kaalude taatlemisnõudeid.

Mõõtevahendite kasutusjärelvalves viidi läbi 53 menetlust. Kokku kontrolliti 2013. aasta jooksul 153 mõõtevahendit, millest 88 olid kontrollimise ajal nõuetekohased ja 65 ei olnud nõuetekohased.

Tarbearvestite kasutusjärelvalves viidi läbi 20 menetlust, millest 3 algatati kaebuste peale. 20 menetlusest 9 juhul ei avastatud puudusi, 7 juhul tehti puuduste kõrvaldamiseks ettekirjutus. Tarbearvestite menetlustest olid pooled läbi viidud vee-ettevõtete suhtes, antud valdkond on ka kõige probleemsem. Menetluste käigus on selgunud, et ligi veerand veearvestitest on taatluskehtivusaja ületanud. Kaugkütte ettevõtete puhul on soojusarvestite taatluskohustuse täitmisega probleeme vaid 3% juhtudest.

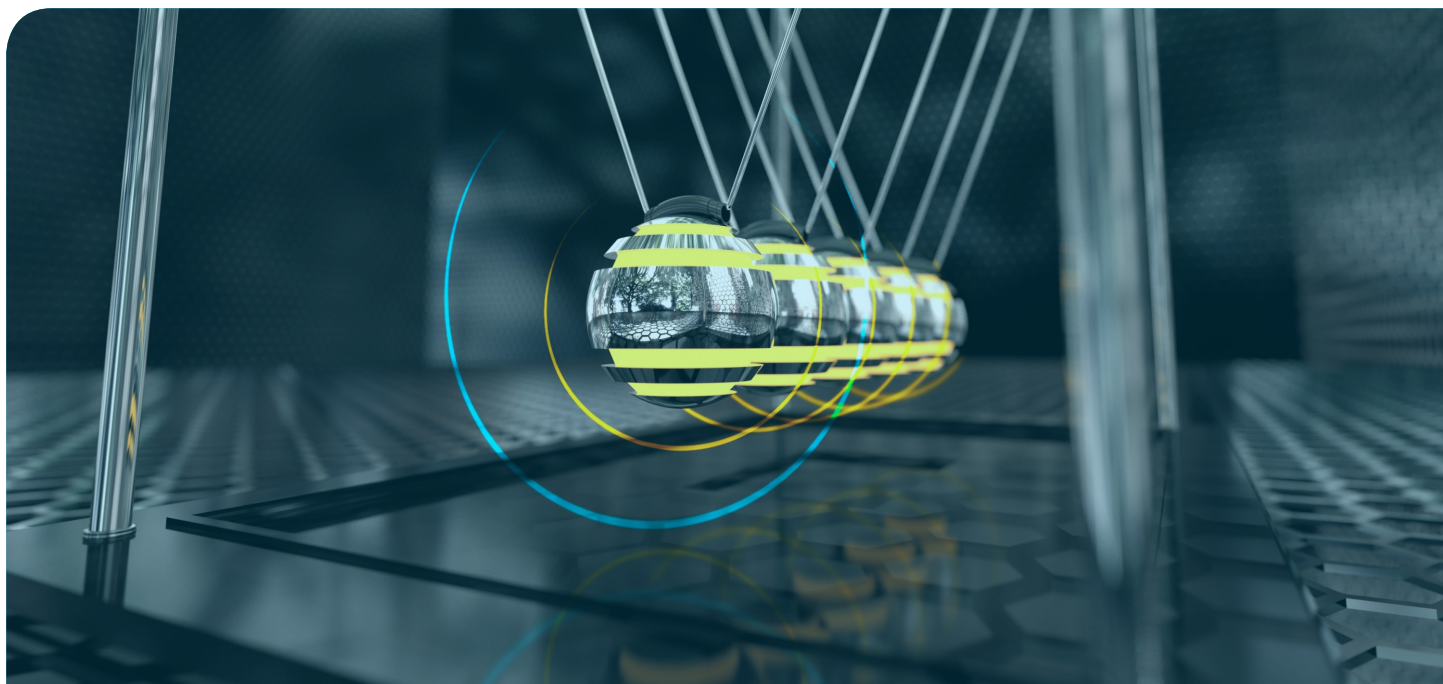
Vanametalli kokkuostudes mitteautomaatkaalude kasutusjärelvalves oli 17 menetlust, millest 9 menetluse puhul ei avastatud puudusi, 8 menetluse puhul avastati puudused. Puudustega menetlustes 5 juhul kõrvaldati puudused menetluse käigus ning 3 juhul tehti puuduste kõrvaldamiseks ettekirjutus.

Lisaks viidi läbi 3 menetlust kaalude kasutamise järelevalves, mis ei olnud metallikokkuostudes. Nendest 2 juhul avastati puudusi, ühel juhul kõrvaldati puudused menetluse käigus ning teises menetluses tehti puuduste kõrvaldamiseks ettekirjutus.

Tanklates kütusetankurite kasutusjärelvalves oli 13 menetlust, millest 2 juhul avastati puudusi, ühel juhul kõrvaldati puudused menetluse käigus ning teises menetluses tehti puuduste kõrvaldamiseks ettekirjutus.

2013. aasta jooksul viidi läbi 2 vääртеomenetlust, mõlemad menetlused olid tarbearvestite taatlusnõuete rikkumise suhtes.

Aasta alguses kontrolliti täiendavalt möödunud aasta menetlustele politsei kasutuses olevate mõõtevahendite nõuetele vastavust. Kokku kontrolliti 25 mõõtevahendit kõikides prefektuurides. Kontrollimise käigus ei tuvastatud mõõteseaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide rikkumisi. Kõik kontrollitud mõõtevahendid olid kontrollimise ajal taadeldud ning vastasid mõõteseadusest tulenevatele nõuetele.



## Piiratud ressurss: tegevused ja tulemused

Planeerime ja koordineerime raadiosageduste, elektroonilise side numeratsiooni ja raudtee läbilaskevõimet ning korraldame ja kontrollime nende kasutust. Lisaks täidame rakendusüksuse rolli Euroopa Liidu raudtee arendamise struktuurifondide jaotamisprotsessis.

**Avaliku raudtee läbilaskevõimet jaotame** vastavalt ettevõtjate vajadustele ja ressursi olemasolule ning **määrame raudteeinfrastruktuuri kasutustasu.** Euroopa Liidu struktuuritoetuse rakendusüksusena **teostame finantskontrolli rahastatavate raudteevaldkonna projektide üle.** Samuti jälgime projektide elluviimist vastavalt rahastamisotsusele ning tehtavate tööde ja kulude vastavust raha eraldamistingimustele.

**Raadiosageduste** osas tegeleme kasutuse pikaajalise planeerimisega, mis sätestatakse Eesti raadiosageduste plaanis tehnoloogia arenguks vajaliku sagedusressursi tagamiseks. Väljastame ka raadiosageduste kasutamiseks lubasid ja kontrollime nende tingimuste täitmist, samuti teostame üldist järelevalvet raadiosageduste kasutamise üle.

**Numeratsiooni** osas tagame numeratsiooniplaani haldamise selliselt, et ettevõtjatel oleks küllaldane ressurss numbreid oma teenuse osutamiseks. Samuti kontrollime numbrite kasutamise nõuete täitmist.

### NUMERATSIOON

2013. aastal suurenes numeratsiooni kasutus kõige enam mobiiltelefoninumbrite osas, mida võeti kasutusele täiendavalt 0,25 miljonit numbrit. Samuti oli suuremist märgata tarbijale tasuta 800-ga algavate teenusnumbrite kasutusõiguste taotlemisel. 2013. aastal anti välja 68 uut numbriluba, pikendati 613 ja muudeti 88 numbriluba. Kokku tehti numbrilubadega 707 erinevat toimingut, mis oli 44 toimingu võrra enam kui 2012. aastal. Riigilõivu laekus numbrilubadega teostatud toimingute eest kogusummas 3 383 879 eurot.

Suuremast muudatusest numbriresursi halduses 2013. aastal tasub mainimist 25.10.2013 jõustunud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruse Eesti numeratsiooniplaani uus redaktsioon, millega võimaldatakse sideteenuse osutajatel mobiiltelefoniteenuse osutamise otstarbeks lisaks 50-59, 81, 82 algavatele numbritele kasutusele võtta 83 ja 84 algavaid numbreid. Antud muudatusega suurendati olemasolevat mobiiltelefoninumbri ressursi (8 643 000) 2 miljoni numbri võrra. Tehnilise Järelevalve Amet teavitas uutest mobiiltelefoninumbrite aladest ka Rahvusvahelist Telekomunikatsiooniliitu (ITU).

Väheneva trendiga on endiselt telefoninumbrite ressursi kasutus, see on seletatav tarbijapoolse üldise telefoniteenuse populaarsuse vähenemisega.



Eesti numeratsiooniresurss 2013. aasta lõpu seisuga

Numeratsiooni liik	Koguarv (tk)	Broneeritud (tk)	Vabad (tk)	Vaba ressursi osakaal, %
Telefoninumbrid	3 100 000	871 249	2 228 751	71,9
Mobiiltelefoninumbrid	10 643 000	7 210 812	3 432 188	32,2
800 - teenusnumbrid (tarbijale tasuta teenusnumbrid)	1 018 000	1705	1 016 295	99,8
900 - teenusnumbrid (eritasuga teenusnumbrid)	10 000	217	9 783	97,8
901 - teenusnumbrid (andmesideteenuse numbrid)	10 000	5	9 995	99,9
907- teenusnumbrid (taksofoniteenuse numbrid)	10 000	10	9 990	99,9
E-faksinumbrid	1 000 000	18 996	981 004	98,1
Personaalnumbrid (kliendi määratud sideteenuse osutamiseks)	300 000	41 801	193 199	64,4
Masshelistamise teenusnumbrid	75 000	0	75 000	100
Lühinumbrid, sealhulgas:	1108	337	771	
3-kohalised	42	7	35	83,3
4-kohalised	392	174	218	55,6
5-kohalised	669	153	516	77,1
6-kohalised	5	3	2	40

## Numeratsiooni kasutamise kontrollimine

Numeratsiooni kasutamise kontrollimise vallas teostab Tehnilise Järelevalve Amet järelevalvet põhiliselt kahes aspektis – kas numeratsiooni kasutatakse loaga ja kas numeratsiooni kasutatakse otstarbele vastavalt. Teenuste arenguga seoses on aasta aastalt sisuline erinevus mobiiltelefoninumbrite ja telefoninumbrite vahel muutumas aina väiksemaks, samuti üldine numeratsiooni seos konkreetse tehnoloogiaga.

Numeratsiooni loata kasutamist esines 2013. aastal teenuse osutajate hulgas vähe. Järelevalve käigus kontrolliti 74 numbriga kasutamise lõpetamist seoses numbriloo kehtivustähtaja lõppemisega. Numbrilubade õigeaegse pikendamise tähtaegade vastu eksis 1 numeratsiooni kasutaja, kelle suhtes algatati väärteoasi.

2013. aastal jätkus sideettevõtjate kontroll numeratsiooni kasutamist otstarbe seaduslikkuse üle.

Esines juhtumeid, kus sideettevõtjad andsid mobiiltelefoninumbreid kasutusele välismaistele klientidele, kes kasutasid neid numbreid rahvusvaheliste eritariifsete teenuste osutamiseks. Samuti tuvastati 2 korral broneeringuta numbriga kasutamist. Järelevalve käigus koostati 15 kontrollakti, algatati 2 väärteomenetlust ja tehti üks ettekirjutuse hoiatus.

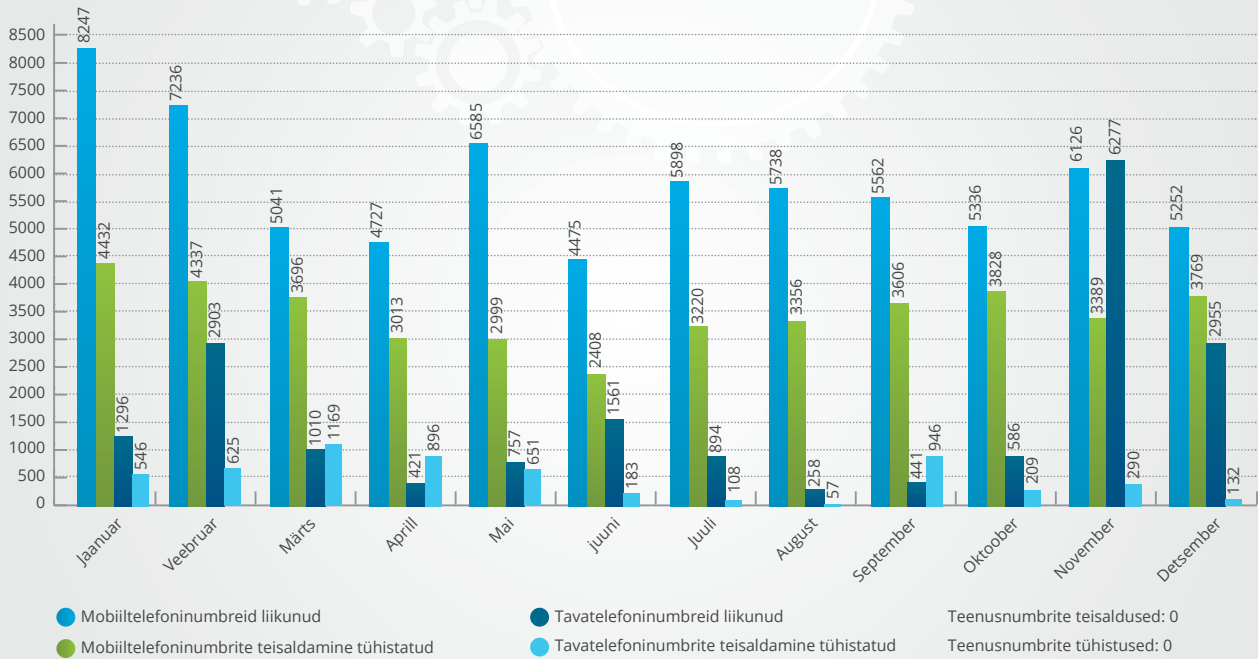
Jätkus koostöö Eesti kui ka välismaiste sideettevõtjatega vajalike toimingute osas vähendamaks võimalusi Eesti numbrite sattumiseks rahvusvahelistesse petuskeemidesse, millega üritatakse tekitada helistajatele suuri arveid või kahju kõnet algatavale sideettevõtjale. Kasutusele võetud abinõude tulemusena on teadete arv Eesti numbrite kasutamise kohta petuskeemides võrreldes eelneva kahe aastaga vähenenud.

## Numbriliikuvus

Tehnilise Järelevalve Ameti ülesandeks on tagada numbriliikuvuse protsessi häireteta toimimine, lahendada selle käigus tekkivaid probleeme ning pidada arvestust numbriliikuvuses tehtud toimingute üle.

2013. aasta jooksul teisel aastal ühest võrgust teise kokku 89582 numbrit, millest 70223 numbriga puhul oli tegemist mobiiltelefoniteenuse osutaja vahetamisega ja 19359 numbriga puhul telefoniteenuse osutaja vahetamisega. Numbrite teisaldamise aktiivsus 2013. aastal oli endiselt kõrge olles küll 6 aasta statistika andmete järgi kolmanda tulemusega 2012. aasta ja 2011. aasta tulemuste kõrval. Ülekaalusel on suurema teisalduste aktiivsusega mobiiltelefoninumbrid, teenusnumbrite teisaldamisi 2013. aastal ei toimunud. Numbriga üleviimise aeg püsis eeskujulikult lühike- keskmiselt 5-6 tööpäeva.

2013. aasta numbriliikuvus kuude lõikes



Võrreldes varasemate aastatega oli 2013. aastal vähenenud numbrite teisaldamise taotluste tühistamisi, kokku 47895 taotlust. Tühistamise taotluste vähenemine näitab seda, et klient omab sideteenuse osutajat vahetades uuest sideteenusepakettist täielikku ülevaadet ning jääb teisaldamise avalduse esitamisega oma valikule kindlaks. See tähendab, et sideteenuse osutaja poolt läbi rääkimiste teel pakutav alternatiivpakett ei pane enam klienti vabatahtlikult valitust ja sideteenuse osutaja vahetamisest loobuma.

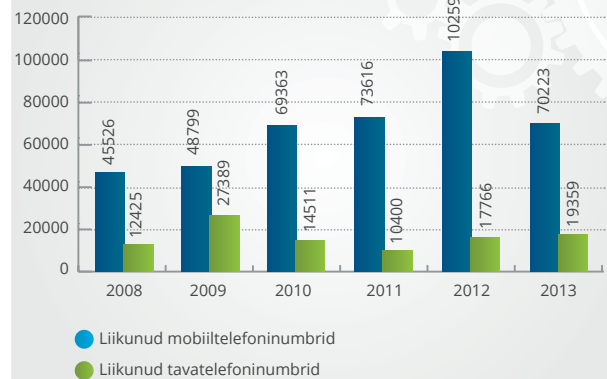
2013. aastal numbriliikuvuse nõuete jälgimisega tuli Tehnilise Järelevalve Ametil mitmel korral tuvastada kliendi nõusoleku andmist sideettevõtjale algatatud numbriliikuvuse tühistamiseks. On muutunud tavapäraseks, et numbriliikuvuse algatanud kliendi tagasivõitmiseks tehakse telefoni teel sideteenuse pakujate poolt kliendile eritingimustega uus pakumine, mille käigus läheb kliendil kaduma info tema poolt antud nõusolekust algatatud numbriliikuvuse tühistamiseks. Järelevalvetoiminguid viidi läbi ka vahendusjaama ühendusliinide kimbule määratud numbrite (DDI-numbrite) nõuetekohase teisaldamise osas, kus ühe juhtumi puhul tuvastati nõuete rikkumine ning sideettevõtja suhtes algatati väärteomenetlus.

Üldiselt toimib Eestis numbriliikuvus nõuetekohaselt. Vaidlusi on tekitanud DDI- numbritele kehtestatud eritingimus, mille kohaselt toimub sideteenuse osutaja vahetamisel numbrite teisaldamine ainult ühendusliinide kimbule eraldatud tervikliku numeratsioonivahemikuna. Selliste numbrite kasutamise telefoniside lahendustes ning kliendi kasutusse andmisega on piiratud üksiku numbriga säilitamine sideteenuse osutaja vahetamisel, seega plaanib Tehnilise Järelevalve Amet võtta antud teema analüüsimisele 2014. aastal.

Numbrite ühest võrgust teise toomine on aasta-aastalt muutunud tarbijale tuttavamaks ning lihtsamaks. Kui ta-

vatelefoni numbrite osas on trend suhteliselt stabiilne, siis mobiiltelefoninumbrite osas on aktiivsus endiselt kõrge.

Numbriliikuvus perioodil 2008–2013



## SAGEDUSHALDUS

Sagedushalduse valdkonnas oli 2013. aasta üheks olulisemaks sündmuseks avaliku konkursi välja kuulutamine sageduslubade andmiseks sagedusalas 790-862 MHz. Sellele eelnes mitme aastane eeltöö, seal hulgas avaliku konsultatsiooni korraldamine, rahvusvahelises koostöös tehniliste normide väljatöötamine, naaberriikidega sageduskasutuse koordineerimiselepingute sõlmimine jne. Avalikule konkursile pandi kolm sagedusluba, mis annavad õiguse kasutada sagedusi elektroonilise side võrku väljaehitamiseks ja arendamiseks üle Eesti. Nüüdseks juba väljastatud sagedusala loob sideettevõtjatele head võimalused arendada kaasaegseid elektroonilise side

teenuseid, samuti pakub see tarbijale uusi võimalusi mobiilse andmeside kasutamiseks. Selles sagedusalas ei seata uue tehnoloogia kasutamisele piiranguid. Tänu headele leviomadustele, seal hulgas siseruumides, pakub see ennekõike head võimalust mobiilse andmeside osutamiseks üle Eesti nii suure elanike arvuga kui ka hajasustusega piirkondades. Uute tehnoloogiate kasutuselevõtuga paranevad kindlasti ka mobiilse andmeside allalaadimiskiirused.

Konkursil anti välja kokku 3 sagedusluba. Üks sagedusluba anti nn „iludusvõistlusel“ pakkujale, kes alustab sideteenuse osutamise loodavas sidevõrgus kõige varem. Ülejäänud kaks sagedusluba väljastati enampakkumisel. Konkursile esitasid pakkumised neli Eestis tegutsevat sideettevõtet. AS EMT, Tele 2 Eesti AS ja Elisa Eesti AS esitasid pakkumised nii esimesele sagedusloale kui avaldasid soovi osaleda ka fikseeritud alghinnaga enampakkumisel teise ja kolmanda sagedusloa väljastamisel. Ainult kolmanda sagedusloa enampakkumisel soovis osaleda AS Starman.

Esimese sagedusloa võitjaks tunnistati EMT, kes lubas alustada sideteenuse osutamise loodavas sidevõrgus hiljemalt 16.06.2013. „Iludusvõistluse“ võitja kohustus üle Eesti paigaldama välitingimustesse vähemalt 199 baasjaama ning katma teenusega ca 95% Eesti territooriumist, tagades lõppkasutajale allalaadimise andmeedastuskiiruse vähemalt 5 Mbps. Esimese sagedusloa väljastamisel laekus riigieelarvesse ühekordse loatasuna 1 000 000 eurot ning igal aastal hakkab sagedusressursi kasutamise eest laekuma riigilõivu 24 150 eurot.

Teise sagedusloa enampakkumine alghinnaga 1 597 000 eurot toimus Elisa Eesti ja Tele 2 Eesti vahel, kuna konkursi tingimuste kohaselt ei saanud teise sagedusloa enampakkumisel osaleda esimese sagedusloa võitja. Pakkumisel toimus kokku 69 vooru ning võitjaks osutus Elisa Eesti, kes tegi kõrgeima pakkumise. Teise sagedusloa väljastamisega laekus riigieelarvesse ühekordse loatasuna 5 086 000 eurot ning iga-aastane sagedusressursi kasutamise riigilõivu on 24 150 eurot. Kolmanda sagedus-

loa enampakkumine alghinnaga 1 597 000 eurot toimus Tele2 Eesti ja Starmani vahel. Pakkumisel toimus kokku 18 vooru ja võitjaks osutus Tele2 Eesti, kes tegi kõrgeima pakkumise. Kolmanda sagedusloa väljastamisega laekus riigieelarvesse ühekordse loatasuna 5 098 000 eurot ning iga-aastane sagedusressursi kasutamise riigilõivu on 24 150 eurot.

2013. aastal täiendati ja ajakohastati määrust „Eesti raadiosagedusplaan“. Üheks olulisemaks muudatusel oli ITU (Rahvusvaheline Telekomunikatsiooni Liit) WRC 12 (Ülemaailmne Raadioside Konverents) lõppaktide tulemuste jõustamine Eestis. Samuti viidi Eesti raadiosagedusplaan kooskõlla CEPT (Euroopa Postside- ja Telekomunikatsiooni Administratsioonide Konverents) uute ja muudetud otsuste ja soovitusetega ning Euroopa Komisjoni uute otsustega. Lisati viis uut sagedusvahemikku uute meteoroloogia mõõteseadmete (tuule profiili radarid) tarbeks. Lisati uued sagedusvahemikud ja reguleerivad dokumendid lähitoimeseadmete kasutamiseks.

2013. aastal täiendati ja ajakohastati määrust „Raadiokutsungite moodustamise ja väljastamise kord“. Muutmise tingis vajadus täiendavalt reguleerida veesõiduki raadiosaateseadme identifitseerimiseks vajalike kutsungite (raadiosaatja kutsungi, liikuva mereside raadiosaatja tunnuskoodi (MMSI) ja selektiivkutsungi) väljastamist. Määruse muutmise loodi võimalus broneerida ajutiselt Eesti registrisse kandmisele kuuluva veesõiduki raadiosaatjale kutsung, liikuva mereside raadiosaatja tunnuskood (MMSI) ja selektiivkutsung juba enne veesõiduki raadioloa väljastamist

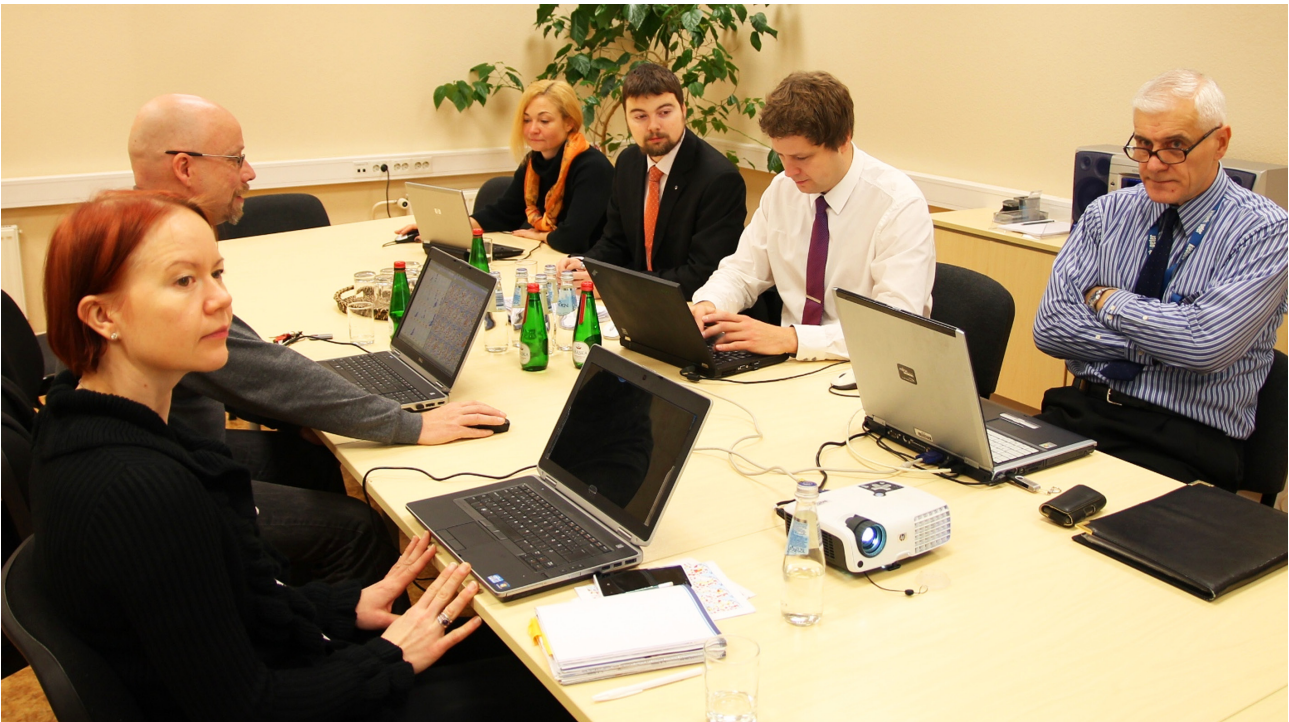
## Tehnilise Järelevalve Amet korraldas Tallinnas EFIS töökoosoleku

Septembris toimus Tallinnas Euroopa Elektroonilise Side Komitee (ECC) töörühma ECC/WG FM/EFIS-MG 32. koosolek, millest võtsid osa 12 riigi sideadministratsioonide esindajad.



EFIS koosolek Tallinnas





Koordinatsiooniläbirääkimised Tallinnas

EFIS töörühma koosolekud toimuvad kaks korda aastas. Vastavalt Euroopa Komisjoni otsusele teabe kättesaadavuse ühtlustamise kohta seoses raadiospektri kasutamise ühenduses alates 1. jaanuarist 2008 on liikmesriigid kohustatud kasutama Euroopa Raadioside Büroo loodud EFIS (ERO (European Radiocommunication Office) Frequency Information System) infosüsteemi ühtse teabepunktina, et muuta internetis avalikkusele kättesaadavaks võrreldav teave raadiospektri kasutamise kohta liikmesriikides. Alates 1. jaanuarist 2010 on liikmesriigid kohustatud avaldama ka detailed sagedusloa tingimused sagedusalades, mida kasutatakse elektroonilise side teenistuste pakkumiseks, millega kaubeldakse või mida antakse avaliku konkursi või võrdleva menetluse alusel. Eelpool mainitud otsuse nõuded eeldavad EFIS infosüsteemi edasiarendamist ning pidevalt uuele vormingule üleminekut.

Töörühma põhiülesandeks on EFIS infosüsteemi haldamine, edasiarendamine, terminoloogia kaasajastamine ning andmete ajakohastamine.

EFIS on avalik andmebaas, mis on mõeldud kasutamiseks kõigile sideadministratsioonidele, raadioseadmete tarnijatele, tootjatele ja raadioseadmete tavakasutajatele. EFIS andmebaas annab ülevaate erinevate klasside raadiosaateseadmete kasutamise nõuetest Euroopa riikides, kajastab konkreetsete raadioliideste tehnilisi näitajaid, litsentseerimisrežiimi, kehtestatud piiranguid, kasutatavaid standardeid, viiteid Elektroonilise Side Komitee (Electronic Communications Committee, ECC) otsustele ja Euroopa Postside- ja Telekommunikatsiooni Administratsioonide Konverentsi (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations, CEPT) soovitudele.

Hetkel on andmebaasis informatsioon 28 riigi kohta. Eesti on andmebaasiga liitunud ning osaleb ECC/FM/EFIS-MG töös alates 2002. aastast. EFIS andmebaas on kättesaadav veebiaadressil <http://www.efis.dk>

## Toimused Eesti ja Soome telekommunikatsiooni administratsioonide koordinatsiooniläbirääkimised

Detsembris toimusid Tehnilise Järelevalve Ametis Eesti ja Soome telekommunikatsiooni administratsioonide läbirääkimised, mille peamiseks teemadeks olid kahepoolse VHF/FM raadioringhäälingu kasutamise lepingu sõlmimine ja digiteleviiooni sageduspiirkondade kasutamise läbivaatamine eesmärgiga leida uut sagedusressurssi.

Läbirääkimiste tulemusel sõlmiti kahepoolne VHF/FM raadioringhäälingu leping, mis paneb paika riikidevahelised FM raadiojaamade koordineerimise põhialused, määrab tehnilise kriteeriumi ja koordineerimise protseduuri sagedusalas 87,5 - 108,0 MHz. Leping võimaldab lihtsustada ja kiirendada Põhja-Eestis uue sagedusressursi leidmist ja kasutusele võttu.

Lisaks vaadati läbi digiteleviiooni sageduspiirkondade kasutamine sagedusalas 470 - 694 MHz eesmärgiga leida uut ressursi digitaaltelevisiooni tarbeks. Võrreldes Genf 2006 plaaniga, millega jagati riikide vahel Euroopa regioonis televiiooni sagedusi, lisandub üle Eesti 38 uut leviala. Uue ressursi leidmise vajadus tuleneb ka asjaolust, et tulevikus võib tekkida vajadus vabastada 700 MHz sagedusala ringhäälingu kasutusest, et võimaldada seal uute teenuste kasutust. Näiteks Soome plaanib 2014. aastal alustada 700 MHz alas DigiTV jaamade sulgemist, et väljastada see mobiilse interneti tarbeks.

## Tudengisatelliit ESTCUBE sai sagedusloa

Eesti Tudengisatelliidi projekt algas 2008. aasta suvel Tartu Ülikoolis eesmärgiga edendada tudengite kosmosetehnoloogiaalaseid teadmisi. ESTCUBE on Eesti tudengisatelliidi programmi raames ehitatud ja 7. mail 2013 Guajaana kosmodroomilt Prantsuse Guajaanas Kourous Euroopa Kosmoseagentuuri kanderaketiga

Vega Maa orbiidile viidud tehiskaaslane – Eesti esimene satelliit. Satelliidilt andmete Maale edastamiseks kasutatakse sagedust 437.505 MHz. Sageduskasutust kooskõlastatakse eelnevalt rahvusvahelise raadioamatöörade ühendusega - IARU (International Amateur Radio Union). Kuna satelliitide erinevalt teistest sideliikidest vajab ülemaailmselt koordineerimist, siis sagedusloa menetlemise käigus pidi Tehnilise Järelevalve Amet läbima kõik ITU satelliitidega seotud eelteavitamise ja notifitseerimise protseduurid, milles seni Eestil kogemus puudus. Toimus tihe koostöö satelliidi operaatoriga, kolleegidega Soome administratsioonist ning palju abi saadi ka ITU kosmose divisjoni spetsialistidelt. Augustis kanti ESTCUBE-1 ITU Master Registrisse, millega on nüüd esimesele Eesti satelliidile ülemaailmne kaitse ja häirevaba töö tagatud. ESTCUBE meeskonna ametiabi palvel teostati ka raadiomõõtmised, et leida nende maajaamale parim asukoht.

## Sageduslubade menetlemine

Sageduslubadega tehtud toimingute arv on viimastel aastatel püsunud stabiilsena.

2013. aastaks prognoositi sageduslubade toimingute eest riigilõivu 1 900 000 eurot, kuid laekus märgatavalt üle plaanitu- 2 057 383 eurot.

## Raadiosageduste järelevalve

2013. aastal jätkus Eestis mobiilsides üleminek 4G (LTE) tehnoloogiale. 2012. aasta lõpuks pidid operaatorid 2,5 GHz sagedusalas juurde rajama kokku 385 tugijaama. 2013. aasta alguses kontrolliti kõigi operaatorite rajatud tugijaamu, tugijaama kiiravat väljatugevust ning andmeedastuskiirust. Nimetatud parameetrid vastasid loatingimustele.

Lisaks avati 2013. aastal 4G mobiilsidele 800 MHz sagedusala, mille esimene sagedusluba seadis katvuse tingimuseks 95% Eesti territooriumist, kohustas rajama vähemalt 199 LTE (4G) tugijaama ning tagama lõppkasutajale allalaadimise andmeedastuskiiruse vähemalt 5 Mbit/s. Nimetatud sagedusluba väljastati avaliku konkursi korras AS-le EMT. Peale teenusepakkumise alustamist kontrolliti loatingimustest kinnipidamist, mis olid täidetud. Tegemist oli Tehnilise Järelevalve Ameti ajaloos ühe mahukama järelevalvemenetlusega. Nelja päeva jooksul läbiti mõõteautodega ligi 2000 km ja sooritati automatiseeritud mõõtmiste käigus ca 28 000 toimingut, andmesidekiirust mõõdeti juhuslikult valitud 54 punktis üle Eesti. Signaalitugevuste mõõtmise alusel hindas amet sidevõrgu kattealaks 95,4% Eesti territooriumist. Tugijaamu loendati üle Eesti 212.

Sageduslubade menetlemise statistika perioodil 2009-2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Uute lubade väljastamine	465	445	428	350	318
Lubade kehtivuse pikendamine	3514	3376	3424	3362	3753
Lubade kehtivusaja ennistamine (õigeaegselt pikendamata)	-	171	259	187	77
Kehtivate lubade andmete või tingimuste muutmine	436	427	472	375	402
Lubade andmisest või pikendamisest keeldumine	31	13	9	3	4
Loa valdaja soovil tühistatud load	100	64	50	27	38
Amatöörradiojaama tööload	413	224	127	284	229
Raadioamatööri harmoneeritud kvalifikatsioonitunnistus	17	21	5	4	7
Naaberriikidele sageduste koordineerimine	498	739	495	926	447
Eestile sageduste koordineerimine	347	394	497	571	407
Notifitseerimine ITU andmebaasis	182	46	85	59	172



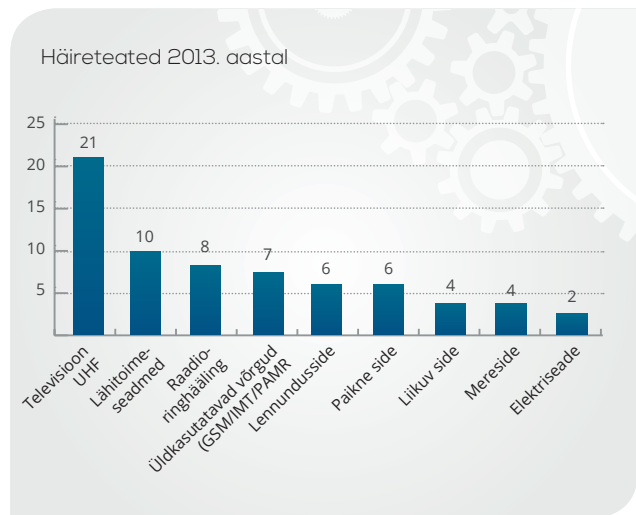
Aasta alguses toimus konkursi korras väljastatud digitaaltelevisiooniringhäälingu loatingimuste kontroll. Teostati kümneid kontrollmõetmisi, mis näitasid, et Eesti Digitaalringhäälingu OÜ-le väljastatud sagedusloa alusel olid saatjad paigaldatud lubatud levipiirkondadesse, võrgu loomise tehniline lahendus oli nõuetekohane ning loodud katteala vastas üleriigilise vastuvõtu tingimustele. Samuti edastatakse kõikides levipiirkondades televiisiooniprogramme.



DigiTV saatjate mõõtmised, Valgjärve saatja

Sarnaselt eelmistele aastatele oli häirete arv kahanevas trendis ka 2013. aastal. Kokku oli häireid 14. Enim põhjustati häireid autoalarmidele, 3 korral ning enim põhjustasid häireid erinevad elektriseadmed.

Kaebusi ja pöördumisi raadiosageduste vastuvõtu probleemide ning arvatavate häirete kohta laekus 68. Kõige enam oli pöördumisi digiteleviisiooni levi ja vastuvõtu probleemide osas, kokku 21. Ühelgi korral ei olnud põhjuseks raadiohäire või normidele mittevastav raadiosignaali. Peamiselt oli probleemi allikaks vastuvõtusüsteemi halb seisukord ja sobimatu vastuvõtuantenni asukoht.



Jätkusid juba mitmendat aastat korraldatud FM raadio-ringhäälingu signaalide mõõtmised, millega kontrollitakse vähemalt üks kord aasta jooksul üle kõik 167 Eestis asuvat ringhäälingu saatjat. 2013. aastal tehti 1339 FM raadio-ringhäälingu saatjate kontrolli. Signaalide mittevastavus tehnilistele normidele fikseeriti 17 korral. Kõik mittevastavused likvideeriti operatiivselt koostöös saatjate tehnilise personaliga. FM raadio-ringhäälingu kontroll on oluline seetõttu, et kõrval sagedusalas paikneb elutähtis lennusideteenistus.

2013. aastal teostati ka mitmed raadiomõõtmised ametiabi korras:

- AS Metrosert palvel mõõdeti ekraaneeritud/varjestatud ruumide sumbuvalt. Varjestatud mõõtekamber on mõeldud mõõtmiste tegemiseks peegelduste ja müra vabas ruumis. Mõõtmisi teostati mitmel korral.
- RIKS ametiabi palvel teostati meresageduse monitooringut ning mõõdeti antenni lähisoonis eetrimüra taset.
- Eesti Rahvusringhäälingu (ERR) ametiabi palvel teostati võrdlusmõõtmisi, et kontrollida mõlema osapoole mõõtetehnika korrasolekut ja vastavust kehtestatud normidele. Võrdlusmõõtmised on ka osa Tehnilise Järelevalve Ameti raadiomõõtmiste kvaliteedisüsteemist. Aastal 2014 on plaanis teha võrdlusmõõtmisi ka teiste organisatsioonidega.



Võrdlusmõõtmised ERR-ga



- ERR ametiabi palvel korraldati ka FM raadiojaamade polarisatsiooni muutuse mõju hindamiseks mõõtekampania. ERR-l oli plaan muuta Koeru mastis paiknevate FM raadiojaamade polarisatsiooni, et parandada jaamade vastuvõtutingimusi. Tehnilise Järelevalve Ameti ülesandeks oli tuvastada kindlates mõõtepunktidest signaali parameetrid enne ja pärast polarisatsiooni muutmist. Mõõtmistulemused esitati ERR-le signaali kvaliteedi hindamiseks.

- Ka sellel aastal pöördus Politsei- ja Piirivalveamet meie poole, et tuvastada inimestelt konfiskeeritud raadiosageduslike seadmete olemus ja tööpõhimõtted. Tehnilise Järelevalve Amet hindas kuut seadet ja esitas nende võimalikud kasutuseesmärgid.

- Eesti esimese tudengisatelliidi ESTCUBE meeskonna ametiabi palvel teostati Tõraveres Tartu Observatooriumis raadiomõõtmised, et leida satelliidi juhtimiseks mõeldud maajaamale parim asukoht, kus oleks tagatud häirevaba sidepidamine ja madal müranivoo.

## RAUDTEEINFRASTRUKTUUR

### Rail Baltic maakonnaplaneeringud

Tehnilise Järelevalve Ametil on koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga juhtiv positsioon Rail Baltic uue 1435 mm rööpmelaiusega raudteetrassi planeerimisel Eesti piires. Juba eelnevalt oli ametil oluline roll 2011. aastal konsultatsiooniettevõtte AECOM Ltd poolt koostatud Rail Baltic tasuvusanalüüsi ettevalmistamisel, olles Eesti poolne toetuse saaja ning osaledes analüüsi käigus tehtud otsuste kujundamisel.

2012. aastal algatas Vabariigi Valitsus oma määrusega maakonnaplaneeringud Harju, Rapla ning Pärnu maakondades, et määrata uue raudteeliini sobivaim trass juba sellises täpsusastmes, et pärast 2015. aastat oleks võimalik alustada detailsete projekteerimistöödega ning

2018. aastal ka ehitustöödega. Tehnilise Järelevalve Amet on ka seekord toetuse saaja rollis ning korraldas seetõttu planeeringute läbiviimise riigihanke. Riigihanke tulemusena sõlmiti 2013. aasta mais leping 8,2 miljoni euro väärtuses, mis sisaldab lisaks raudteetrassi määramisele Tallinn-Pärnu-Riia suunal ka raudtee eelprojekti koostamist, Ülemiste raudteejaama ja hooldusdepo ning Pärnu raudteejaama detailplaneeringuid ning tasuvusanalüüsi täpsustamist trassikoridorist ning eelprojekti lähtuvalt.

Septembris valmisid planeeringute lähteseisukohad ning keskkonnamõju strateegilise hindamise programm, mida tutvustati avalikkusele septembris ja oktoobris. Aasta lõpu seisuga oli esialgsetele variantidele lisandunud täiendavaid trassialternatiive, seetõttu valmivad võrdlustulemused 2014. aasta veebruaris esialgu kavandatud 2013. aasta lõpu asemel.

2014. aasta esimese kvartali jooksul on kavandatud teha otsused eelistatud trassivariandi osas, seejärel valmivad keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne, planeeringute eskiisid ning algab ka eelprojekti koostamine.

Kõigi tegevustega peab lõpule jõudma 2015. aasta lõpuks. Projekti toetab Euroopa Liit läbi TEN-T programmi 50% ulatuses. Maakonnaplaneeringutega seotud info on kättesaadav portaalist [www.railbaltic.info](http://www.railbaltic.info).

### Rakendusüksus

Tehnilise Järelevalve Ameti kui struktuuritoetuse rakendusüksuse jaoks oli 2013. aasta eriline, sest algas esimene etapp kõigi transpordisektori rakendusüksuste koondamisel ühe katuse alla. 2013. aasta alguses lisandusid ameti koordineeritavate projektide hulka varasemalt Veeteede Ameti pädevuses olnud projektid, millest olulisemad käimasolevad projektid olid väikesaartega ühenduse pidamiseks vajalike laevade soetamine ning riigile kuuluvate väikesadamate rekonstrueerimine.



Rail Baltic projektmeeskonna koosolek Tallinnas

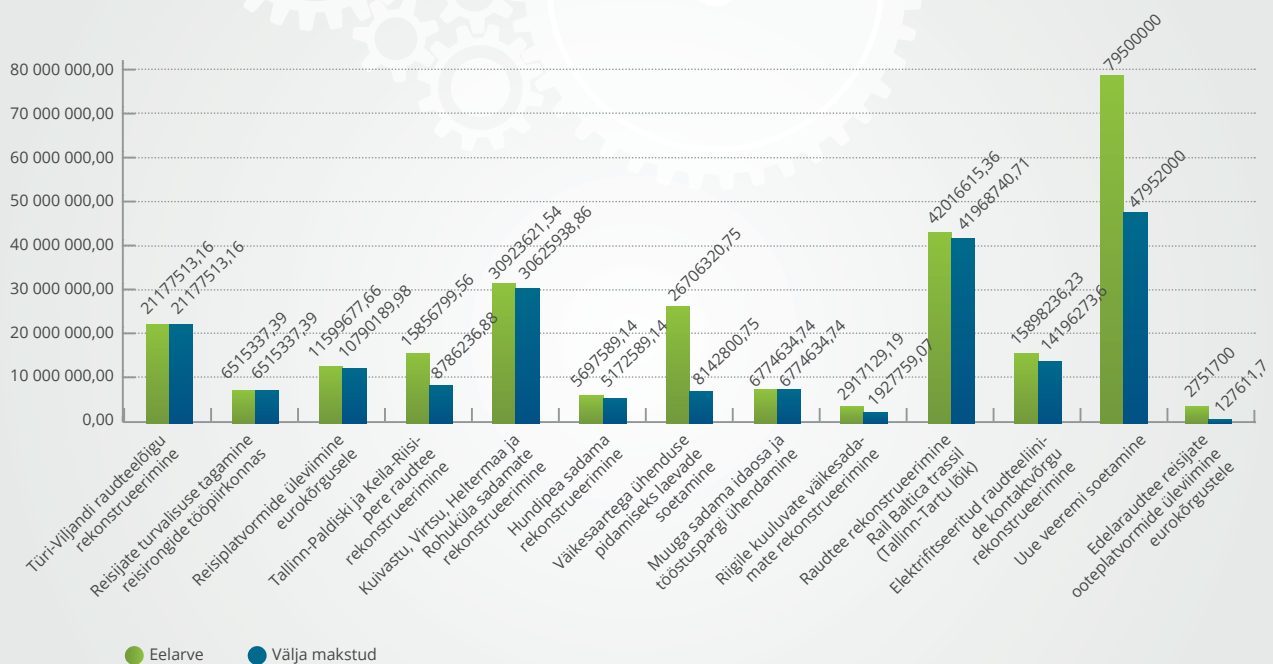


Vastvalminud reisiparvlaev Wrangö Hundipea sadamas

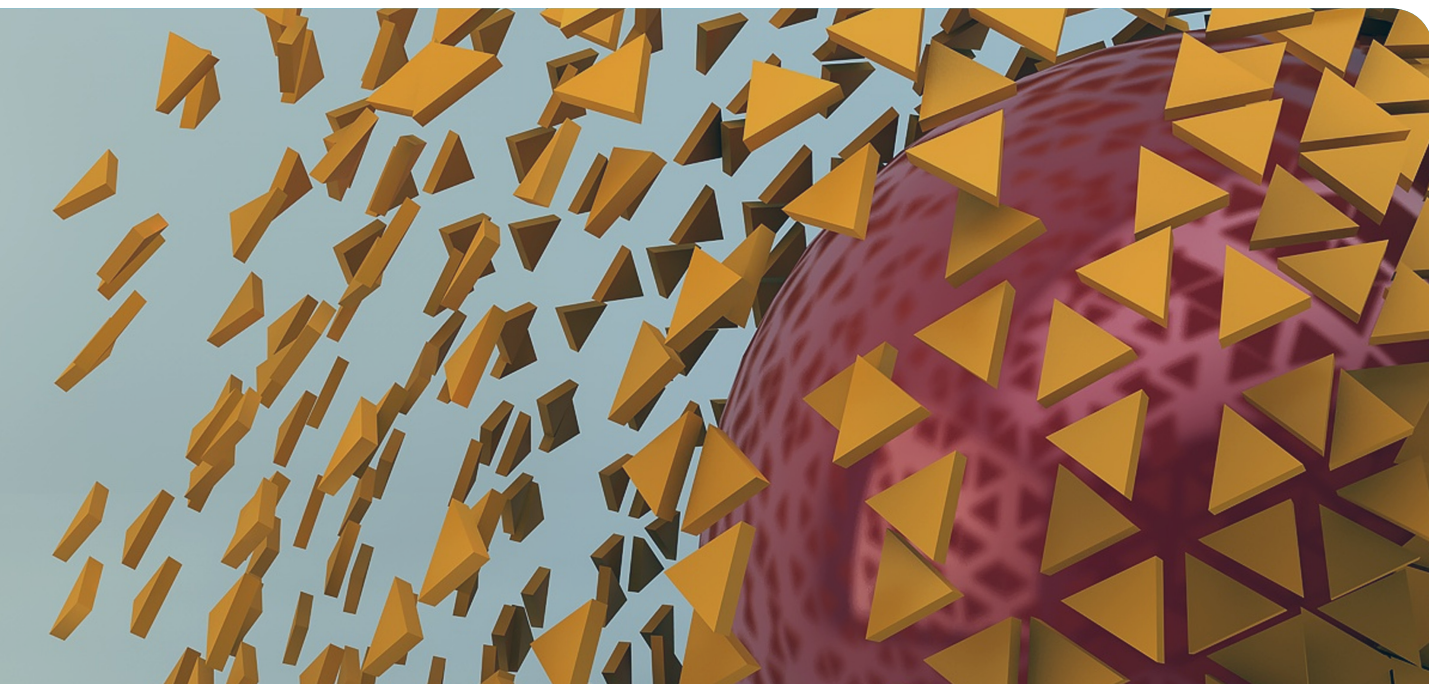
Valdavas osas möödus 2013. aasta projektide lõpule lähenemise tähe all. Veel lõpetamata projektid lõpetatakse 2014. aasta jooksul. 2013. aastal tekkis ka esimene suurem tõrge struktuuriotetuste rakendamisel, kui Rahandusministeerium tõstatas auditi käigus rikkumiskahtluse Tallinn-Tapa raudteelõigu rekonstrueerimisel läbi viidud riigihangete osas.

2014. aastal jätkub transpordisektori rakendusüksuste koondumine, kui 1. jaanuarist alustab Tehnilise Järelevalve Amet ka maanteeprojektide koordineerimist. Lisaks avanevad rahastamisperioodi 2014-2020 vahendid, mille kasutamise koordineerimisel on ametil senisest oluliselt mahukam roll.

Projektide finantsprogress (allikas SF kesksüsteem)







## Ülevaade organisatsioonist: struktuur, ametnikud ja eelarve

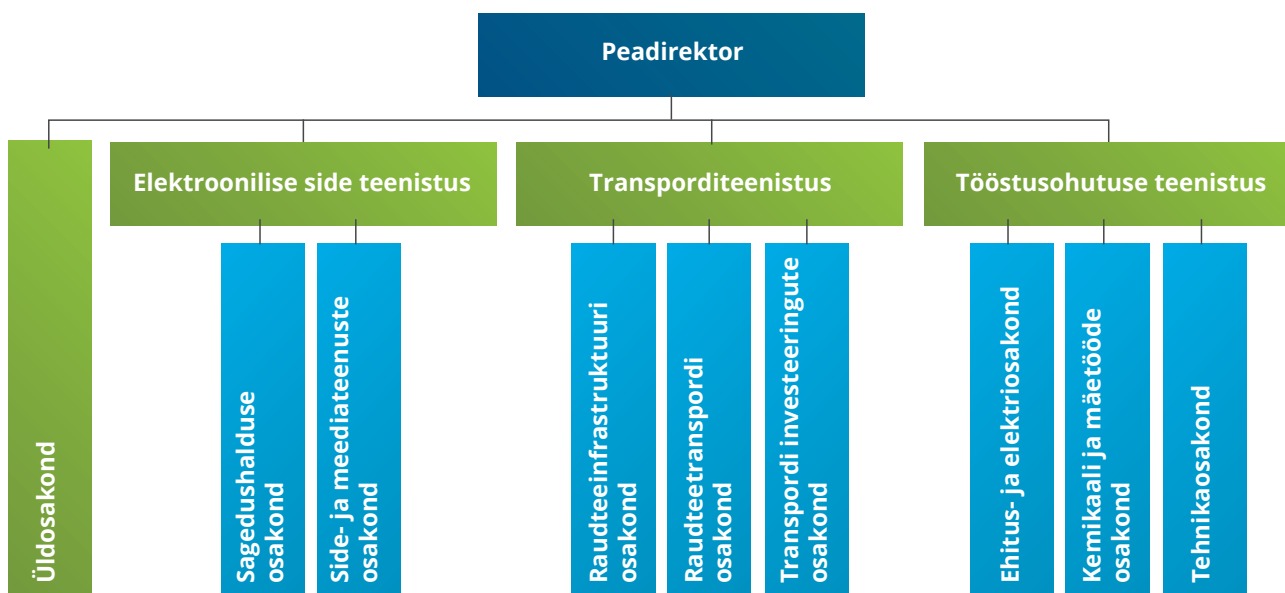
Tehnilise Järelevalve Ameti struktuuri kuulus 2013. aastal kolm teenistust: elektroonilise side teenistus, transporditeenus ja tööstusohutuse teenistus. Teenistused on omakorda tegevustepõhiselt jaotatud osakondadeks ning nende tööd toetab üldosakond. Tehnilise Järelevalve Ameti struktuur on üles ehitatud võimalikult vähete juhtimistasanditega, et tagada juhtimise operatiivsus ja järelevalveprotsesside efektiivsus.

2013. aastal rakendusid struktuurimuudatused elektroonilise side teenistuses. Tulenevalt 01.07.2013 jõustunud meediateenuste seadusest lisandusid Tehnilise Järele-

valve Ameti ülesannete hulka meediateenuste valdkonna korraldamine ja järelevalve. Uute funktsioonide lisandumisega sai sideteenuste osakond uue nime- side- ja meediateenuste osakond.

Lisaks viidi aparatuuri osakonna ametnikud ja vastavad ülesanded üle sagedushalduse osakonda. Osakondade liitmine oli tingitud vajadusest optimeerida ja tõhustada pikaajalist planeerimist sagedustele ja seadmetele kehtestatavate nõuete osas, tõsta riikliku järelevalve efektiivsust ning suurendada koostööd ametnike vahel, kelle töö eesmärgid on sarnased.

Tehnilise Järelevalve Ameti struktuur 2013. aastal



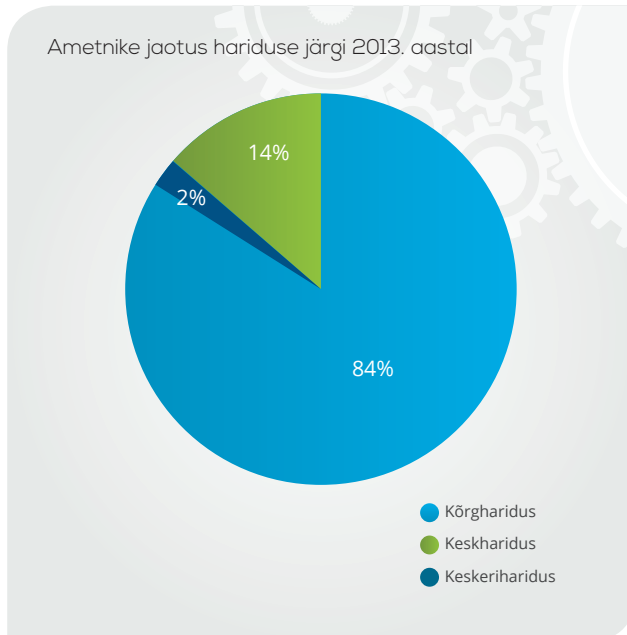


Klientidele ja koostööpartneritele avalike teenuste kasutamugavuse kindlustamiseks jätkasime 2013. aastal elektroonsete menetluste ning infosüsteemide arendamist. Testisime nii asutusesiselt kui partnerite kaudu 2011. aastal kasutusele võetud e-teenuste keskkonda (<http://emoodul.tja.ee/web/>) eesmärgiga muuta teenuste kasutamine võimalikult kiireks ja mugavaks. E-teenuste arendustegevus jätkub ka 2014. aastal. E-teenuste keskkonna eesmärgiks on pakkuda kompaktselt ja mugavat elektroonset suhtluskanalit, kus on nii eraisikutel kui ettevõtetel võimalik reaalajas saada täielik ülevaade nende tegevusega või neile kuuluvate seadmetega seotud registriandmetest ja taotluste mentlustest. E-teenuste keskkonnas saab algatada erinevaid raudtee, tööstusohutuse ja elektroonilise side valdkondade menetlustoiminguid, mida varem tuli teha paber kandjal tavapostiga või e-postiga.

## AMETNIKUD

Tehnilise Järelevalve Ametis töötas 2013. aasta lõpus 83 ametnikku. Aasta jooksul võeti tööle 15 uut ja lahkus 21 ametnikku. Ametnikud on meie kõige olulisem ressurss, mille oskuslik rakendamine tagab organisatsiooni eduka toimetuleku ülesannete täitmisel ja probleemide lahendamisel.

Haridustaseme jaotuses oli 2013. aastal kõrgharidusega ametnikke 68 moodustades 84% kõigist töötajatest. Ametnike üldine haridustase on tööülesannete täitmiseks küllaldane, samas vajavad ametnikud lähtuvalt tööspetsiifikast täiendavat õigusala koolitust.



Ametnike arendamisel on prioriteediks professionaalse ja meeskonnatöö oskuste täiendamine. Iga ametniku toetatakse võimaluste piires tema isiklikus karjääris ja enese ametialasel arendamisel. Ametnike pädevuse suurendamiseks korraldasime koolitusi, kus oma teadmisi jagasid nii Tehnilise Järelevalve Ameti töötajad kui ka eksperdid väljastpoolt asutust.

2013. aastal viisime ametnike teadmiste ja oskuste

arendamiseks läbi koolitusi kokku 20 679 euro ulatuses, millest 2611 eurot tuli toetustena Põhja- ja Baltimaade avaliku halduse mobiilsusprogrammist. 2013. aastal toimunud koolitustest moodustasid kõige suurema osa asutuse põhitegevusega seotud koolitused. Ametnike töö efektiivsuse, kvaliteedi ja tulemuslikkuse tõstmise eesmärgil korraldati haldus- ja väärtetoimetluse koolitusi.

Põhja- ja Baltimaade avaliku halduse mobiilsusprogrammi toetusel käisid sagedushalduse osakonna ametnikud Soomes ja Rootsis, kus peamiseks aruteluteemadeks olid FM ringhääling, sageduste seire ja mõõtmine, mereraadioside ning turujärelevalve korraldamine. Külaskäikudel loodi kontakte edaspidiseks koostööks ning vahetati ideid ja kogemusi.

Toimus ka mitmeid sisekoolitusi ametnike oskuste ja teadmiste parendamiseks ning organisatsiooni arendamiseks.

Lisaks ametialasele kompetentsusele peame organisatsiooni edu tagamiseks väga oluliseks häid suhteid kollektiivis, mistõttu korraldame igal aastal organisatsioonisiseseid suhteid arendavaid ettevõtmisi. Tehnilise Järelevalve Ametis on traditsiooniks saanud parima kolleegi valimine, fotokonkurss, asutuse aastapäeva tähistamine ning osalemine riigiametnike spordivõistlustel.

## RIIGILÕIVUDE LAEKUMISED RIIGIELARVESSE

2013. aastal laekus riigilõive Tehnilise Järelevalve Ameti toimingute eest 5 602 809 eurot.

Toiming	Riigilõiv, EUR
Tüübikinnitustunnistuse väljastamine, muutmise ja pikendamine	767
Lõhkematerjaliseaduse alusel teostatavad toimingud	4739
Raudtee ja raudteeveeremi registrisse kandmine ning ehitus- ja kasutusloa väljaandmine	144237
Ohutustunnistuse väljastamine, muutmise, pikendamine	9906
Digitaalallkirja seaduse alusel teostatavad toimingud	13
Elektroonilise side seaduse alusel sagedustega seotud toimingud	2 057 383
Elektroonilise side seaduse alusel numeratsiooniga seotud toimingud	3 383 879
Välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise taotluse läbivaatamine	32
Kemikaaliseaduse alusel teostatavad tegevusloaga seotud toimingud	1853
<b>Kokku</b>	<b>5 602 809</b>

**EELARVE**

Tehnilise Järelevalve Ameti 2013. aasta tegevuskulude eelarve koos 2012. aastast ülekantud vahenditega oli 2 415 906 eurot.

<b>Kulu kirjeldus</b>	<b>2013 aasta eelarve*</b>
Möötesõidukite soetamine	85 839
Liikmemaksud	6320
<b>Personalikulud kokku</b>	<b>2 020 758</b>
Töötasu	1 486 750
Erisoodustused	10 700
Tööjõukuludega kaasnevad maksud	523 308
<b>Majandamiskulud kokku</b>	<b>395 148</b>
Administreerimiskulud	91 800
Uurimis- ja arendustööd	24 400
Lähetuskulud	63 000
Koolituskulud	19 500
Kinnistute, hoonete, ruumide majandamiskulud	79 348
Rajatiste majandamiskulud	23 900
Sõidukite ülalpidamise kulud	69 000
Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	4 300
Inventari majandamiskulud	6 000
Töömashinate ja -seadmete majandamiskulud	10 300
Meditsiini- ja hügieenikulud	3 100
Eri- ja vormiriietus	500

\* koos ülekantud vahenditega







**TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET**  
ESTONIAN TECHNICAL SURVEILLANCE AUTHORITY

Sõle 23A, 10614 Tallinn; telefon: 667 2000; faks: 667 2001  
E-post: [info@tja.ee](mailto:info@tja.ee); [www.tja.ee](http://www.tja.ee)